

600

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Warszawa — czerwiec — 1938 r.

Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

T R E Ś Ć

- 1) Dostawy i Roboty na rzecz Państwa, Samorządu i Instytucji Prawa Publicznego w świetle ustawy.
Major rez. *K. Wołk-Laniewski*.
- 2) Ulgi Inwestycyjne w Centralnym Okręgu Przemysłowym.
- 3) Doświadczalne Warsztaty Lotnicze — Wytwórnia Samolotów R. W. D.
- 4) Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.
- 5) Sprawy podatkowe.
- 6) Bilans działalności B. G. K.
- 7) Wymiana Gospodarcza Polsko-Litewska zapowiada się pomyślnie.
- 8) Przegląd Dostawców
- 9) Ogłoszenia o przetargach za czerwiec.

PISMO POŚWIĘCONE DOSTAWOM I ROBOTOM PUBLICZNYM
ORAZ ŹRÓDŁOM WSZELKICH ZAKUPÓW

Edward ZIPSER i Syn, Bielsko

Poleca: wytworne materiały na ubrania, kostjomy, płaszcze, samodiały, szewioty, lodeny, pledy, koce, sukna wojskowe oraz bilardowe.

Własne składy fabryczne:

Warszawa ul. MARSZAŁKOWSKA 117, tel. 523-37,
ul. NOWY ŚWIAT 53, tel. 513-06.

Katowice ul. 3-go MAJA 7.

Sosnowiec ul. 3-go MAJA 31,

Łódź ul. PIOTRKOWSKA 67.

KAZIMIERZ WOJCIECHOWSKI

b. długoletni krojczy f-my „B. Herse“.

WARSZAWA, ŻULIŃSKIEGO Nr. 11/3. Tel. 8-99-09
(Żurawia 41)

PRACOWNIA OKRYĆ DAMSKICH PŁASZCZE • KOSTJUMY FUTRA

ST. JĘDRZEJEWSKI

WARSZAWA, UL. NOWY ŚWIAT 66. Tel. 661-35

SALON WYKWINTNEGO OBUWIA

Kazimierz FILIPCZAK

WARSZAWA, UL. CHMIELNA 17. Tel. 239-34

POLECA: obuwie damskie, męskie, obuwie letnie, wielki wybór plecionek.

MAGAZYN OBUWIA

F. GREDZIŃSKI i Ska
WARSZAWA, MARZAŁKOWSKA 130. IP. Z.O.O.
TEL: 638-24. 618-26.

POLECA W WIELKIM WYBORZE
OBUWIE RĘCZNE z WŁASNEJ PRACOWNI
ORAZ MECHANICZNE
OBUWIE GUMOWE, PONCZOCHY, REPARACJE
PEDICURE i t. p.

ZAKŁADY ELEKTRO K. BRZEZIŃSKI i Ska WARSZAWA, ul. KRUCZA 49. Tel. 983-14

RADIOTECHNICZNE (róg Al. Jerozolimskiej)
Odbiorniki i lampy radiowe. Wzmacniacze dźwiękowe dla kin i lokali rozrywkowych. Wentylatory. Motorki gramofonowe. Własne warsztaty montownicze i reperacyjne.

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁU CHEMICZNO FARMACEUTYCZNEGO

d. Magister

K L A W E

Sp. Akc.

WARSZAWA

ul. Karolkowa Nr 22/24.

ZAKŁADY CHEMICZNO - PRZEMYSŁOWE

»T E O S K O L«

Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Polna 16.
Tel. 9.66-37

Produkują: artykuły pomocni-
cze dla przemysłu włókienniczego

Mydło szare

Oleje wiertnicze

Betoniarskie maszyny i formy

udoskonalone do wyrobu:

Dachówek, Pustaków budowl. —
i strop., Cegły, Cembrowin, Rur,
Płyt chodn. i posadzek. Słupów, —
Schodów, Żłobów, Tralek itp.
Również Taczki żelazne, Betonarki,
Pompy do wody, poleca tanio.

FABRYKA MASZYN

Bracia BRZOZOWSCY,
BAŃBURA i Ska

Warszawa, ul. Sołtyka 6
(róg Młynarskiej) Tel. 2.24-06

FABRYKA WYROBÓW BETONOWYCH

K. Gagatnicki, S. Modelski i B. Słomczyński

WARSZAWA, ul. TYSZKIEWICZA 25 róg Długosza
tel. 605-95.

Cegła, pustaki, dachówka, płyty chodnikowe, wazy
kanałowe, krawężniki, ogrodzenia, słupy, rury, pomniki,
nagrobki, posadzki cementowe gładkie i deseniowe,
parapety i t. p. wyroby betonowe.

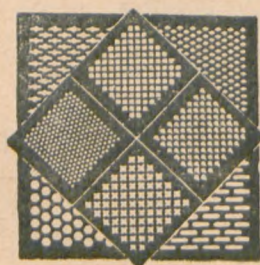
Zakł. Ceram. »ZŁOTOGLIN« Sp. Akc.

WARSZAWA, ul. POLNA 32. Tel. 8-36-04

Produkują i dostarcza: kształtki i rury ka-
mionkowe, kształtki szamotowe, wyroby szamotowe
kwasoodporne, wyroby kamionkowe kwasoodporne.

Siatki jednolite do żelbetu, robót murarskich dla
tynków oraz do ogrodzeń i urządzeń
fabr. wykonywa i dostarcza: **POLSKA FABRYKA SIATKI
JEDNOLITEJ H.R. ST. LEDÓCHOWSKI, Sp. Akc.**
WARSZAWA, UL. PRZEMYSŁOWA 24/32. Tel. 972-35

Blachy dziurkowane (Sita)

dla przemysłu żelaznego, cementowego, papier-
niczego, kopalnianego, chemicznego, młynarstwa,
do wszelkich urządzeń i aparatów technicznych
oraz blachę azurową do celów budowl., ozdób
i t. p. Wykonują i dostarcza z wszelkich mater-
jałów w dowolnych rozmiarach i grubości.

Wytwórnia Blach Dziurkowanych
»S I T O«

Warszawa - Grochów, ul. Wiatraczna 15
Tel. 10-01-92 i 10-13-10.

Brukowanie i asfaltowanie dziedzińców i podwórz

WARSZAWSKIE
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT
ASFALTOWYCH i BRUKARSKICH
Sp. z ogr. odp.

Warszawa, ul. Kopcińska Nr. 22
Tel. 7-14-10, 254-12, 413-24.

czas 14094/1938/1

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Warszawa,

Czerwiec 1938 r.

I półrocze

Dostawy i Roboty na rzecz Skarbu Państwa, Samorządu oraz Instytucji prawa publicznego w świetle ustawy.

Dostawy i Roboty dokonywane na rzecz Skarbu Państwa, Samorządu oraz Instytucji prawa publicznego oparte są na ustawie z dn. 15. II. 1933 r. (Dz. Ustaw. R. P. N. 19/33 poz. 127) i wydanym z mocy tej ustawy szczegółowym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 29. I. 1937 (Dz. Ustaw. N. 13/37 poz. 92).

Ze względu na ciągłą potrzebę znajomości tych przepisów — nie od rzeczy będzie — zdaniem naszym — zapoznać czytelników z postanowieniami tych ustaw w obszernym skrócie.

I tak: W **Rozdz. I. § 1—5** zawarte są przepisy ogólne, warunki techniczne, kwalifikacje osób fizycznych i prawnych mogących otrzymać dostawę, zakazy o nieudzielaniu dostaw, ze względu na kary, pokrewieństwo, upadłość i b. funkcjonariuszom przez 3 lata po opuszczeniu przez nich służby. W § 6 udzielenie zamówień następuje:

- 1) w drodze pisemnego przetargu ofertowego nieograniczonego lub ograniczonego;
- 2) w drodze publicznego przetargu ustnego;
- 3) z wolnej ręki;
- 4) przez zakup bezpośredni za zwykłym rachunkiem;

W § 7—15 ustawa omawia techniczne i umowne warunki udzielania zamówień, podziału dostawy między kilku oferentów, formy rozpisania przetargu, kosztorysów ślepych, dokonywania zakupów za zwykłym rachunkiem, powoływania biegłych. W szczególności § 13 mówi o pierwszeństwie rynku miejsca przeznaczenia i organizacji rzemieślniczych o charakterze zarobkowym przed rzemieślnikami i przemysłowcami.

W **Rozdz. II. Pisemne przetargi ofertowe nieograniczone i ograniczone § 16—18** zawierają szczegółowe przepisy dla Instytucji ogłaszających przetargi. § 19 podaje szczegółowe przepisy, jak powinna być napisana oferta; (koperta nieprzejrzysta i zalakowana z napisem: oferta przetargowa na dostawę. . . . (ro-

botę. . . .)); w razie przesyłania pocztą, należy kopertę z ofertą i napisem, włożyć do drugiej koperty opatrzonej odresem władzy, na kopercie tej nie umieszczać ani nazwiska, ani adresu nadawcy).

Rozdz. III. Publiczny przetarg ustny, przepisy o ogłaszaniu przetargu § 33—35 podlegają dostawy i roboty, których wartość nie przekracza 5000 zł., poza tym przepisy o uczestnictwie, sposób ogłaszania przetargu, odczytanie warunków, protokoł przetargowy, sposób prowadzenia przetargu, wadła i podpisanie umowy z wybranymi oferentami.

Rozdz. IV. Zamówienia z wolnej ręki w § 36—38 podaje warunki wyjątkowe udzielania takich zamówień, a to w związku z koniecznością natychmiastowego wykonania, jeżeli odbycie publicznego przetargu może ujawnić tajemnicę wojskową, zamówienia dla celów naukowych lub w wyniku prac konkursowych, jeżeli przetarg ograniczony nie dał wyniku dodatniego, jeżeli skutek niedotrzymania przez przedsiębiorcę umowy urząd zmuszony jest do powierzenia osobie trzeciej zamówienia dla wykończenia udzielonego zamówienia, jeżeli chodzi o zakup zboża i innych produktów dla wojska i wreszcie jeżeli chodzi o dostawy wykonywane przez szkoły dla potrzeb administracji szkolnej.

Rozdz. V. Zakupy bezpośrednie za zwykłym rachunkiem § 39 postanawia, że ogólna wartość takich dostaw nie może przekraczać 1000 zł. załatwia się dostawę w drodze ustnej umowy.

Rozdz. VI. Umowy § 40 określa oznaczenie stron (firmę i Nr. rej.) określenie, przedmiotu dostawy, dokładny opis techniczny, warunki wykonania, zastrzeżenia, ograniczenia lub rozszerzenia dostawy, cenę za dostawę lub robotę, termin rozpoczęcia i zakończenia roboty, odszkodowanie za niedotrzymanie umowy, sposób i wysokość zabezpieczenia wykonania warunków umowy, warunki, sposób i termin przyjęcia

wykonanej dostawy, sprawdzenia rachunków, termin wypłaty. Zastrzeżenie, że bez pisemnej zgody władzy lub zarządu, dostawca niema prawa powierzać robotę osobie trzeciej. Umowa wraz z załącznikami stanowi jedną całość. § 41 określa odszkodowanie w razie niedotrzymania umowy (nie niższe niż 30% — i nie wyższe niż 150% wartości dostawy).

Rozdz. VII. Przyjmowanie wykonanych dostaw i robót oraz regulowanie rachunków § 42 — 44 postanawiają, że z każdej czynności odbiorczej należy sporządzić szczegółowy protokół. Protokół ten podpisuje również dostawca. Dostawca ma prawo wnieść do protokołu swe zastrzeżenia. Należność za dostawę

należy wypłacić w ciągu 21-dni od chwili przyjęcia i sprawdzenia rachunków, sporządzonych na podstawie przyjęcia roboty lub dostawy. Wydawanie zaliczek przed rozpoczęciem dostawy jest niedopuszczalne. Zaliczki mogą być wypłacane tylko w wyjątkowych wypadkach i jedynie na zezwolenie władz wyższej instancji.

Rozdz. VIII. Przepisy przejściowe i końcowe w § 46—50 mówią, że wszelkie dawniej wydane w tej dziedzinie przepisy prawne tracą moc obowiązującą. Rozporządzenie to nie dotyczy zamówień, których dokonywa się zagranicą, na rzecz przedmiotów prawnych, mających swą siedzibę poza granicami kraju.

Ulgi Inwestycyjne w Centralnym Okręgu Przemysłowym

Ogłoszona w Nr. 26 Dziennika Ustaw, ustawa z dn. 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych jest bardzo obszerna i obejmuje bardzo szeroki zakres najróżnorodniejszych ulg. Wprowadza ona do naszego ustawodawstwa nowy pierwiastek, dotychczas nie stosowany, z wyjątkiem chyba ulg dla budownictwa mieszkaniowego.

Ustawa ta ma charakter zasadniczy, gdyż kodyfikuje różne ustawy i postanowienia dawniejsze, i dodaje do nich nowe postanowienia dotychczas — jak już powiedzieliśmy — nie stosowane w naszym ustawodawstwie podatkowym.

Ulgі przyznane **ustawą są bardzo różnorodne**, i dzielą się na 6 grup:

- 1) ulgi w Centralnym Okręgu Przemysłowym,
- 2) ulgi dla województw wschodnich,
- 3) ulgi dla poszukiwawczego wiertnictwa naftowego,
- 4) ulgi dla nowowznoszonych budowli oraz dla niektórych inwestycji w **budynkach istniejących**
- 5) ulgi dla nabywców pojazdów mechanicznych i statków powietrznych,
- 6) ulgi inwestycyjne dla **przedsiębiorstw górniczych i przemysłowych na obszarze całego państwa.**

Nas interesują specjalne ulgi w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Ustawa przyznaje ulgi osobom fizycznym i prawnym prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, na skutek złożonego przez nich pisemnego zobowiązania założenia lub powiększenia przedsiębiorstwa i zorganizowania w sposób fabryczny wytwórczości.

Upoważnia ustawa Ministra Skarbu do ustalenia

w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu rodzaju rzemiosła o charakterze pomocniczym dla przemysłu fabrycznego, oraz warunków prowadzenia tych rzemiosł uzasadniających korzystanie z ulg w podatku dochodowym.

Art. 2 ustawy zawiera 40 pozycji przedsiębiorstw, do których mają zastosowanie ulgi inwestycyjne.

(1) Przepisy rozdziału niniejszego dotyczą przedsiębiorstw następujących:

- 1) zakładów elektrycznych,
- 2) gazowni, produkujących ponad 500.000 m³ gazu świetlnego rocznie i posiadających urządzenia do odbenzolowania gazu, koksowni, wytwórni produktów destylacji: węgla, smoły węglowej, drzewa i torfu łącznie z ich dalszą przeróbką chemiczną oraz wytwórni płynnych paliw z powyższych surowców;
- 3) wytwórni produktów ropy naftowej i gazu ziemnego, łącznie z ich dalszą przeróbką chemiczną;
- 4) wytwórni siarki, kwasu siarkowego oraz kwasu azotowego i innych związków azotowych;
- 5) wytwórni związków arsenu i baru;
- 6) wytwórni chloru, chlorku wapnia, chloranów i nadchloranów;
- 7) wytwórni syntetycznych związków organicznych, barwników i produktów farmaceutycznych, z wyjątkiem wytwórni preparatów galenowych;
- 8) wytwórni tlenu i acetyleny oraz innych gazów technicznych;
- 9) wytwórni garbników i ekstraktów garbarskich;
- 10) wytwórni gliceryny;
- 11) wytwórni materiałów wybuchowych kruszących, prochów i nitrocelulozy oraz środków zapalniczych i detonacyjnych;

- 12) wytwórni celulozy;
- 13) zakładów odwadniania i przerobu spirytusu na cele napędowe i przemysłowe;
- 14) utwardzalni tłuszczów, olejarni, rafineri i olejów roślinnych, wytwórni fabrycznych tłuszczów jadalnych oraz wytwórni tłuszczu kostnego i tłuszczów odpadkowych;
- 15) wytwórni wyrobów gumowych, potrzebnych dla obrony Państwa oraz wytwórni masek i pochłaniaczy przeciwigazowych;
- 16) wytwórni kauczuku sztucznego i innych mas plastycznych;
- 17) wytwórni środków opatrunkowych;
- 18) wytwórni kwasoodpornych odlewów, takichże wyrobów ceramicznych, wyrobów ogniotrwałych dla przemysłu chemicznego i hutniczego oraz wytwórni szkła technicznego (kuloodporne, bezpieczeństwa, sygnalizacyjne, optyczne i inne specjalne);
- 19) wielkich pieców, stalowni (w tym pieców martinowskich i elektrycznych), walcowni, prasowni, kuźni i odlewni wszelkich metali i ich stopów oraz wytwórni stopów specjalnych;
- 20) wytwórni elektrod węglowych i granitowych do celów przemysłowych;
- 21) wytwórni parowozów, wagonów, maszyn parowych, turbin, motorów spalinowych, kotłów parowych, konstrukcji żelaznych, samochodów, traktorów, czołgów, statków powietrznych, silników lotniczych; stoczní, warsztatów dla żeglugi wodnej lub powietrznej, wytwórni części zamiennych (zapasowych) do wszelkich mechanicznych środków i lokomocji oraz wytwórni narzędzi, maszyn i urządzeń wiertniczych;
- 22) wytwórni obrabiarek bądź maszyn do obróbki metali lub drzewa, narzędzi warsztatowych, instrumentów optycznych, fizycznych, mierniczych, narzędzi precyzyjnych, przyrządów sygnałowych;
- 23) wytwórni kos;
- 24) wytwórni broni siecznej, palnej, amunicji bądź innych przedmiotów uzbrojenia, jak również odpowiednich półfabrykatów;
- 25) wytwórni drutu, podków, podkowiaków i haceli;
- 26) wytwórni wojskowego oporządzenia metalowego;
- 27) wytwórni maszyn, aparatów lub materiałów elektrotechnicznych, telegraficznych, telefonicznych, radiowych bądź części zamiennych (zapasowych); wytwórni akumulatorów, kabli, przewodników elektrycznych i żarówek metalowych;
- 28) wytwórni aparatów, przyrządów lub materiałów fotograficznych;
- 29) przedsiębiorstw górniczych, wiertniczych i innych technicznych dla poszukiwania, wydobywania, przysposobienia do dalszej przeróbki i przerabiania rud i innych kopalin;
- 30) rzeźni mechanicznych, chłodni, elewatorów

zbożowych, piekarni mechanicznych oraz fabryk konserw;

- 31) wytwórni materiałów do utrwalania nawierzchni drogowych;
- 32) przedsiębiorstw eksploatacji kamieniołomów;
- 33) wytwórni zastępczych materiałów budowlanych o właściwościach termicznych;
- 34) wytwórni wyrobów ogniotrwałych, magnetyzowanych i dynasowych;
- 35) cementowni, cegielni i klinkierni;
- 36) przedsiębiorstw wytwarzających sztuczne — włókno oraz wytwórni włókienniczych;
- 37) wytwórni mechanicznych obuwia typu wojskowego;
- 38) przedsiębiorstw rurociągów do transportu płynów i gazów;
- 39) przedsiębiorstw komunikacyjnych dla przewozu osób i rzeczy drogą wodną, a drogą lądową, o ile przewóz ogranicza się do obszaru określonego w art. 3;
- 40) magazynów i składów konsygnacyjnych — węgla kamiennego i surowców przemysłowych o wysokości zapasów nienaruszalnych, ustalonej przez Ministra Przemysłu i Handlu.

(2) Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wojskowych może wyjątkowo uzupełniać drogą rozporządzeń wykaz przedsiębiorstw, ustalony w ust. (1).

Art. 3. Centralny Okręg Przemysłowy obejmuje następujące powiaty w ich granicach, istniejących — w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej:

- 1) kozienicki, radomski, opoczyński, konecki, iłżecki, kielecki, opatowski, jędrzejowski, pińczowski, stopnicki i sandomierski w województwie kieleckim;
- 2) brzeski, dąbrowski, mielecki, tarnowski, dębicki, jasielski, gorlicki i nowosądecki w województwie krakowskim;
- 3) włodawski, lubartowski, puławski, lubelski, chełmski, krasnostawski, janowski, biłgorajski, zamojski, hrubieszowski i tomaszowski w województwie lubelskim;
- 4) lubaczowski, jarosławski, przeworski, łańcucki, przemyski, dobromilski, brzozowski, sanocki, leski, niski, tarnobrzeński, kolbuszowski, rzeszowski i krośnieński w województwie lwowskim.

oraz powiaty miejskie Radom i Lublin.

Art. 4 ustawy ustala prawa w/w osób do potrąceń,

a) opodatkowanie w/g dz. I o państw. podat. dochodowym kosztów nabycia gruntów, wzniesienia budowli z wyjątkiem domów mieszkalnych, oraz kosztów nabycia i zainstalowania nowych (nie używanych) maszyn i urządzeń.

b) zwolnienie od podatku od nieruchomości budynków na lat 15,

c) zwolnienie od opłat stemplowych pism, w części, w której kapitał jest przeznaczony na nakłady i inwestycje wyżej omówione, dalej pism (dokumentów)

stwierdzających umowę o nabyciu, powiększeniu, prawa wydobywania ciał kopalnych do spółki, tytułem wkładu pieniężnego.

II Prawo nabywania w drodze wyłączenia gruntów, prawo nabywania gruntów przy parcelacji nieruchomości miejskich, prawo pierwszeństwa w nabywaniu od zarządów majątku państwowego wszelkich materiałów budowlanych, wszelkich rud, kopalin oraz ich przetworów, drzewa i produktów jego przerobów, zezwoleń na użytkowanie wód jako źródła energii motorycznej. Ponadto osobom, które oprócz ogólnych zawartych w ustawie, zobowiążą się do założenia — przedsiębiorstw szczególnie ważnych dla obrony Państwa, służą zwolnienia przez lat 10 od podatku dochodowego przypadającego od dochodów z tych przedsiębiorstw. Prawo to przechodzi również na nowona-

bywcę. O udzielenie ulg należy wnieść podanie do Min. Przem. i Handlu. Decyzję o nabyciu prawa do ulg ogłasza się w Monitorze Polskim. W końcu ustawy zamieszczone są przepisy o cofnięciu ulg, częściowym, lub całkowitym, i sankcjach karnych za świadczenie fałszywych wiadomości w celu uzyskania ulg.

Jak widzimy ulgi inwestycyjne w C.O.P. obejmują bardzo szeroki zakres działania. Zdaje nam się, że ulgi te wywołają porządany skutek i bojaźliwy ze swej natury, do wszelkich inwestycji kapitał prywatny zdolają wciągnąć do pracy na rzecz uprzemysłowienia, podniesienia potencjału obronności i całkowitego uniezależnienia się gospodarczego Państwa.

K. Wołk-Łaniewski
major rez.

Doświadczalne Warsztaty Lotnicze Wytwórnia Samolotów R. W. D.

Doświadczalne Warsztaty Lotnicze, Sp. z o. o. produkują znane typy R.W.D. o przeznaczeniu sportowym, wojskowym i komunikacyjnym. Firma wyłoniła się z Sekcji Lotniczej Koła Mechaników Studentów Politechniki Warszawskiej, jednego z najstarszych stowarzyszeń, które powstały z umiłowania lotnictwa i dla pracy nad jego rozwojem.

Dzięki pomocy finansowej Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, która zaraz po swym powstaniu, a więc od roku 1923 subsydiowała budowę prototypów szybowców, oraz samolotów turystycznych budowanych przez młodych konstruktorów Sekcji Lotniczej, powstały pierwsze typy samolotów RWD konstrukcji ówczesnych studentów Politechniki Warszawskiej inż. Stanisława Rogalskiego, inż. Jerzego Drzewieckiego i ś. p. inż. Stanisława Wigury.

Typy RWD-1 RWD-2, RWD-3 i RWD-4 były wykonane w bardzo ciężkich warunkach w podziemiach Politechniki Warszawskiej. Początkowo pracowało 15 robotników fizycznych, oraz 1 pracownik umysłowy, przy czym konstruktorzy sami pracowali jako robotnicy fizyczni przy budowie swoich samolotów. Samolot RWD-2 zbudowany w roku 1929 był pierwszym polskim samolotem użytkowym. Mały samolot konstrukcji całkowicie drewnianej, zaopatrzony w silnik Salmson 40 KM rozwijał szybkość około 150 km/g. Na samolotach tego typu ustalono szereg poważnych

wyczynów. Płatowce RWD-4 wykonane w ilości około kilkunastu sztuk dla aeroklubów były pierwszym typem samolotu turystycznego, wykonanego w większej serii.

We wrześniu 1930 r. konstruktorzy przenoszą się na Okęcie do budynków warsztatowych, wybudowanych przez Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, celem umożliwienia młodym konstruktorom wykonywania prac doświadczalnych w odpowiednich do tego warunkach. Pozwoliło także na zatrudnienie większej ilości robotników. W warsztatach na Okęciu powstają typy:

RWD-5 — samolot wybitnie użytkowy, przeznaczony do dalekich raidów. Jest to samolot konstrukcji mieszanej stal-drewno z silnikiem 110 KM. Płatowiec RWD-5 wykonywany w małych seriach, dotychczas używany jest jako samolot turystyczny w aeroklubach polskich. Jeden samolot tego typu został sprzedany zagranicę. W dniu 8 maja 1933 r. mjr. pil. Stanisław Skarżyński przeleciał na samolocie RWD-5, zaopatrzonym w silnik Gipsy Major 120 KM, samotnie Atlantyk Południowy na trasie Dakar - Natal - Maceio 3.600 km. Jest to pierwszy Polak, który przeleciał Atlantyk, a zarazem był to pierwszy na świecie przelot samolotu turystycznego kategorii międzynarodowych. Za wyczyn ten mjr. Skarżyński został w roku 1937 odznaczony medalem „Louis Blériot” ustanowionym przez F.A.I.

(Fédération Aéronautique Internationale) dla uczczenia pamięci znanego konstruktora Louis Blériota, a przyznawany za najlepsze wyczyny odległości, wysokości i szybkości na 100 km w klasie samolotów lekkich, bez względu na kategorię.

RWD-6 - samolot specjalnie przystosowany do warunków Challenge'u de Tourisme International 1932 został wybudowany w latach 1931—1932. Była to dwumiejscowa limuzyna z silnikiem Genet Major o mocy 140 KM konstrukcji mieszanej stal-drzewo. Samolot ten odznaczał się dużą szybkością maksymalną i bardzo małą szybkością minimalną, dzięki zastosowaniu skrzydeł szczelinowych. Samolot RWD-6 stał w 1932 r. do Challenge'u International de Tourisme i uzyskuje największy triumf, zajmuje bowiem w bardzo ostrej konkurencji I-sze miejsce.

W 1931 roku zostaje ponadto wybudowany samolot RWD-7 z silnikiem Genet o mocy 80 KM przeznaczony i budowany do prób pobicia rekordu międzynarodowego. W dniu 12.8.1931 inż. Jerzy Drzewiecki osiąga na tym samolocie rekord szybkości, a dnia 30.9.1932 r. rekord wysokości.

W 1933 r. inż. Rogalski, inż. J. Drzewiecki wraz z inż. J. Wędrychowskim, długoletnim prezesem Sekcji Lotniczej, a obecnie dyrektorem zarządzającym. Doświadczalnych Warsztatów Lotniczych, tworzą spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą Doświadczalne Warsztaty Lotnicze i wydierżawiając budynki warsztatowe na Okęciu od L. O. P. P., kontynuują budowę samolotów RWD.

Powstają kolejno: RWD-8 — samolot szkolny dwumiejscowy o konstrukcji mieszanej stal-drzewo, z silnikiem o mocy 110 KM. Samolot ten jest przyjęty przez polskie władze lotnicze, jako typ samolotu szkolnego pierwszego stopnia. Szkoli się na tym typie wojsko, p. w. lotnicze i areokluby.

RWD-9 — wybudowany w 1934 r. na Challenge de Tourisme International. Był to typ specjalny, przystosowany do warunków Challenge'u, 4-o miejscowa limuzyna o konstrukcji mieszanej, z silnikiem 200 KM i 240 KM. Na samolocie tego typu mjr. Jerzy Bajan zdobywa pierwsze miejsce, dalsze samoloty RWD-9 klasyfikują się na 2-gim, 6-tem i 7-mym miejscu.

RWD-10 — z silnikiem o mocy 110 KM jest samolotem jednomiejscowym, przeznaczonym do szkolenia w akrobacji. Samoloty tego typu budowane są obecnie w seriach dla aeroklubów i p. w. lotniczego.

RWD-11 — nowoczesna maszyna komunikacyjna, konstrukcji mieszanej: stal-drzewo z dwoma silnikami o łącznej mocy ok. 400 KM. Samolot ten osiąga szybkość powyżej 300km/godz. zabiera 2 osoby załogi oraz 6 pasażerów. Samolot RWD-11 jest pierwszym dolnopłotowcem wśród typów RWD i stanowi b. śmiałe rozwiązanie konstrukcyjne, w którym zostały uwzględnione wszelkie najnowsze zdobycze techniki jak śmigło metalowe o przestawnym skoku w locie, chowane

podwozie i t. d. Dla zmniejszenia szybkości lądowania i zapewnienia bezpieczeństwa lotu, zastosowano skrzydła szczelinowe patentu Handley Page. Samolot RWD-11 ukończył wszystkie próby sprawności w Instytucie Technicznym Lotnictwa z wynikiem zdecydowanie dodatnim i w wyniku przeprowadzonych prób został przez Instytut Techniczny Lotnictwa dopuszczony do użytkowania z punktu widzenia własności lotu i pilotażu i potrzebnych do tego urządzeń kabiny pilota.

RWD-13 — z silnikiem o mocy 130 KM. jest dalszą ewolucją zwycięskich RWD-6 i RWD-9, będąc jednocześnie przystosowaniem tych specjalnych maszyn konkursowych do wymagań klubów i prywatnych turystów lotniczych. Jest to limuzyna posiadająca obszerną, komfortowo urządzonej kabinę, zapewniającą całej załodze wygodę, potrzebną do dalekich raidów. Samolot RWD-13 dzięki zastosowaniu skrzydeł szczelinowych, odznacza się bardzo krótkim startem i lądowaniem. Na licznych raidach i konkursach zagranicznych RWD-13 dowiodło swoich wybitnych cech użytkowanego samolotu turystycznego. Jest to typ samolotu, poza RWD-8, najwięcej rozpowszechniony w Polsce. Budowany jest on w seriach. RWD-13 wykonywany jest także jako samolot sanitarny — RWD-13 zabierający chorego oraz pilota i sanitariusza. Jest to sanitarka specjalna, która dzięki swoim wyczynom może lądować i wystartować na terenach, na które inny samolot nie może dotrzeć.

Po za tym wykonywane są: **RWD-15** — samolot konstrukcji mieszanej z silnikiem o mocy 200 KM i śmigłem o przestawnym skoku. Samolot ten budowany jest jako turystyczny 4-o miejscowy, jako samolot sanitarny na 2-ch chorych i 2 osoby załogi, oraz jako samolot specjalny do zdjęć fotogramometrycznych. RWD-15 jest dalszą ewolucją samolotu RWD-13 przez zwiększenie silnika o moc 50 % i przez dodanie 1-go członka załogi. Odróżnia się on od RWD-13 zwiększonym ciężarem oraz zwiększoną szybkością przelotową, zachowuje jednak nadal tak charakterystyczne cechy RWD-13 t. zn. krótki start i lądowanie. Zastosowanie skrzydeł szczelinowych patentu Handley Page dało bardzo niską szybkość lądowania, wpłynęło również na znaczną stateczność i sterowność. **RWD-16**, mały dwumiejscowy popularny samolot turystyczny z silnikiem o mocy 64 KM, konstrukcji całkowicie drewnianej i **RWD-17** — samolot szkolny do akrobacji i treningu. Jest to samolot dwumiejscowy o konstrukcji mieszanej, stal-drzewo, z silnikiem o mocy 130 KM. Samolot RWD-17 ma wiele cech konstrukcyjnych wspólnych z płatowcem RWD-8 to też obsługa tego samolotu jest b. prosta i łatwa.

Były również wykonywane samoloty typu wojskowego i w opracowaniu są dalsze projekty konstrukcyjne.

Na skutek licznych zwycięstw samolotów RWD

w konkursach międzynarodowych, zagranica interesuje się żywo produkcją Doświadczalnych Warsztatów Lotniczych. Samoloty RWD różnych typów sprzeda-

wane są zagranicę, po za tym Estonia buduje z licencji samoloty RWD-8, Austria — samoloty RWD-13, a Jugosławia — typu RWD-8, RWD-13 i RWD-13 s.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Nasz majątek narodowy był, jest i będzie zawsze narażony na dotkliwe ciosy ze strony nieopanowanych przez człowieka żywiołów, jak: ogień, powódź, huragan, mróz. Lecz z klęsk tych najdotkliwsze są pożary, których rocznie, jak dotychczas, wybucha około 20 tysięcy, wyrządzając szkód w samych tylko budynkach na blisko 30 milj. złotych. Są to straty bezpowrotne.

Gdy przed 140 laty wybuchł pożar niszczący doszczętnie zabudowania i dorobek całego życia jednego rolnika, pogorzelec otrzymywał wówczas zaświadczenie z gminy, pozwalające na uprawianie żebractwa, jako jedynego zabezpieczenia siebie i swej rodziny przed śmiercią głodową, gdyż nikt nie mógł, nawet Państwo, okazać mu dostatecznej pomocy materialnej do odbudowy i zagospodarowania. Zjawisko to przy ówczesnej bezbronności ludzi wobec szalejącego żywiołu ognia stanowiło łańcuch katastrof gospodarczych, a moralnie było upokarzające dla kultury całego społeczeństwa.

Dopiero w 1803 r. powstał — z inicjatywy społecznej — dzisiejszy POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH, jako instytucja mająca na celu obowiązkowe ubezpieczenie wszystkich nieruchomości miejskich i wiejskich od ognia, a w wypadku pożaru — wypłacanie z funduszu powstałego ze składek, odszkodowania, umożliwiającego odbudowę zniszczonego gospodarstwa. Ubezpieczenia wzajemne były więc pomyślane jako instument samoobrony ludności przed skutkami gospodarczymi pożaru i dlatego ideą naczelną PZUW jest: nie osiąganie zysku lecz dobro najszerszych warstw ludności. Ta rola społeczno-gospodarcza Zakładu w czasach potęgującego się rozwoju ubezpieczeń w Polsce została znacznie rozszerzona przez wprowadzenie obok ubezpieczeń przymusowych — również działu umownych ubezpieczeń. W sytuacji dzisiejszej PZUW pełni także funkcje regulatora stosunków na krajowym rynku asekuracyjnym zgodnie z wymaganiami gospodarczej racji Państwa.

O potęgę PZUW mówią liczby: 14,5 miliarda złotych stanowi ogólna suma ubezpieczenia budynków; 35 milj. złotych — zbiór składek w roku ostatnim w samym tylko dziale przymusowych ubezpieczeń. W dziale ubezpieczeń dobrowolnych Zakład prowadzi ubez-

pieczenia od ognia, plonów od gradobicia, od kradzieży z włamaniem, odpowiedzialności cywilnej, następstw nieszczęśliwych wypadków i od uszkodzeń samochodów t. zw. „auto-casco”. Doniosłe dla rolnictwa znaczenie posiadają ubezpieczenia od ognia ruchomości rolnych, inwentarza i zbiorów, wprowadzone dla całych powiatów w drodze uchwał sejmików.

Poza tą działalnością ubezpieczeniową — PZUW, jako jedyna instytucja na rynku, prowadzi systematyczną akcję w zakresie podniesienia stanu budownictwa ogniotrwałego. Cenne — pod względem literackim — „strzechy słomiane” zastępuje się dachówką, którą Zakład usilnie propaguje, dostarczając po pożarze większych osiedli maszyny betoniarskie oraz udzielając pożyczek na ogniotrwałą odbudowę.

Równolegle — celem skuteczniejszej walki z ogniem — prowadzi Zakład na szeroką skalę zakrojoną motoryzację straży oraz ich uzbrojenia pożarnego, zaopatrzenia wodnego osiedli i akcję propagandy obrony przeciwpożarowej. Są to wydatki sięgające dziesiątków milionów złotych.

PZUW w ostatnich latach rozszerzył dobrowolnie poza obowiązkiem ustawowymi, zakres swej opieki nad jednostką i tym samym całym społeczeństwem, dając np. w 1934 r. na rzecz powodzian przeszło milion złotych tytułem zasiłków i pożyczek ulgowych na odbudowę. Ubezpieczeni, których gospodarstwa padły ofiarą klęsk żywiołowych, korzystają nadal z wydatnej pomocy PZUW. W 1937 r. zostało przyznane na te cele 350 tys. złotych.

Obywatelskie stanowisko Zakładu wobec potrzeb ściśle państwowych znalazło swój wyraz w ofiarowaniu w ostatnich dwóch latach 100 tys. złotych na FON, 25.000 złotych na wojskowy samolot szkolny i 125.000 złotych na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

W końcu podkreślić wypada dbałość Zakładu o zewnętrzną szatę odpowiednią dla tej działalności i o upiększenie naszych miast wojewódzkich a nawet powiatowych swoimi nowoczesnymi budowlami na pomieszczenie rozsiansych po całym kraju biur. Akcja budowlana stanowi jednocześnie wkład PZUW do akcji inwestycyjnej Rządu, mającej — jak wiadomo — na celu zwiększenie zatrudnienia.

SPRAWY PODATKOWE.

NOWE ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO ORDYNACJI PODATKOWEJ

W N-rze 35, ex 1937 „Dziennika Ustaw“ ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1937 r. o wykonaniu ordynacji podatkowej — (ustawa z 15 marca 1934 r.) według jednolitego tekstu, zawartego w „Dzienniku Ustaw“ z 1936 r. Nr. 14, poz. 134. Nowe rozporządzenie wykonawcze do ordynacji podatkowej, unormowało szereg kwestii w zakresie postępowania podatkowego w sposób odmienny od dotychczasowego, a niektóre zagadnienia procedury podatkowej uregulowało po raz pierwszy.

NORMY SZACUNKOWE

Podstawa wymiaru podatku dochodowego (dział I) i podatku przemysłowego od obrotu może być ustalona za pomocą norm szacunkowych tylko w razie rzeczywistej trudności w ustaleniu tej podstawy przy pomocy innych materiałów faktycznych (zeznania i wyjaśnienia płatników, księgi handlowe, zapiski, zeznania i opinie biegłych i świadków i t. p.). Normy szacunkowe, zaopiniowane przez komisje odwoławcze i zatwierdzone przez Ministra Skarbu, wiążą w zasadzie władze wymiarowe i odwoławcze.

Omawiane rozporządzenie przewiduje coroczne ustalenie następujących norm szacunkowych dla podatku dochodowego i przemysłowego od obrotu:

I. normy dochodowości:

a) gruntów, b) przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, wolnych zajęć zawodowych oraz zajęć przemysłowych; c) budynków;

II. normy obrotu;

III. normy odpisów za zużycie (amortyzacyjne i t.d.

Tryb ustalenia norm szacunkowych.

Poszczególne izby skarbowe opracowują wnioski w przedmiocie norm szacunkowych po zasięgnięciu opinii biegłych, wyznaczonych przez właściwe organizacje samorządu gospodarczego lub wolne organizacje zawodowe. Następnie wnioski te wraz z opinią biegłych i materiałami, na których zostały oparte, będą przesyłane przez izby skarbowe komisjom odwoławczym. Projekty norm zaopiniowane przez te komisje będą ostatecznie zatwierdzane przez Ministra Skarbu, również po wysłuchaniu opinii właściwych organizacji.

Uproszczone księgi handlowe.

Szereg istotnych zmian wprowadziło rozporządzenie w zakresie przepisów, dotyczących prowadzenia ksiąg handlowych uproszczonych oraz ksiąg gospodar-

czych: właścicieli nieruchomości budynkowych, osób wykonywujących wolne zawody oraz gospodarstw wiejskich.

Uproszczone księgi handlowe będą mogły prowadzić wszystkie przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i inne, wymienione w taryfie stanowiącej załącznik do artykułu 23-go ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dziennik Ustaw R. P.“ Nr. 46 z 1936 r.) z wyjątkiem przedsiębiorstw obowiązanych do prowadzenia księgowości w myśl postanowień kodeksu handlowego (kupcy rejestrowi) i przepisów szczególnych.

Zeznania o dochodzie.

Do składania zeznań dla wymiaru podatkowego dochodowego (dział I) obowiązane są:

A) bez względu na wysokość osiągniętego dochodu lub poniesionych strat:

I. osoby prawne;

II. osoby fizyczne oraz spadki wakujące, prowadzące księgi handlowe (także księgi uproszczone) lub gospodarcze, z wyjątkiem osób i spadków, których dochód płynie wyłącznie z gospodarstw rolnych o obszarze poniżej 15 ha użytkowego gruntu, położonych w odległości ponad 5 km. od granicy miast z ludnością ponad 100.000 mieszkańców.

B) w razie osiągnięcia w roku poprzedzającym rok podatkowy dochodu przewyższającego 1.500 zł. — osoby fizyczne oraz spadki wakujące, nie prowadzące ksiąg handlowych lub gospodarskich, z wyjątkiem osób i spadków wakujących, których dochód płynie wyłącznie: a) z nieruchomości gruntowej o łącznym obszarze nie przekraczającym 50 ha gruntu, a na obszarze województwa białostockiego, nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego, wołyńskiego — nie przekraczającym 100 ha; b) z domów mieszkalnych, obejmujących łącznie nie więcej niż 12 izb; c) z jednego przedsiębiorstwa handlowego, bądź przemysłowego, zaliczonego w roku poprzedzającym rok podatkowy do kategorii III, IV, V-a, V-b przedsiębiorstw handlowych, albo kategorii VII i VIII przedsiębiorstw przemysłowych.

Zeznania o obrocie.

Do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu obowiązane są:

A. przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe:

I. osoby prawne — co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa, bez względu na kategorię świadectwa przemysłowego;

II. inni płatnicy: a) jeśli prowadzą księgi handlowe, co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa, bez względu na kategorię świadectwa przemysłowego.

słowego; b) w razie nieprowadzenia ksiąg handlowych — co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa, zaliczonego do kategorii I i II przedsiębiorstw handlowych oraz I, II, III, IV, V i VI przedsiębiorstw przemysłowych.

B. wszystkie osoby wykonywujące samodzielne wolne zajęcia zawodowe:

C. osoby wykonywujące zajęcia przemysłowe.

W czerwcu 1938 r.

1-go — upływa ostateczny termin składania zeznań o dochodzie i obrocie przez osoby prawne.

1-go — przedpłata na podatek dochodowy osób prawnych.

15-go — I zaliczka kwartalna na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1938 r.

15-go — I rata zryczałtowanego podatku przemysłowego za 1938 r.

30-go — I półroczna rata podatku od nieruchomości za 1938 r.

W lipcu

przypadają tylko terminy wymieniań na wstępie kalendarza.

W sierpniu

15-go — II zaliczka kwartalna na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1938 r.

We wrześniu

15-go — II rata zryczałtowanego podatku przemysłowego za 1938 r.

15-go — podatek dochodowy za 1938 r., płatny przez osoby, które nakazy otrzymały do dnia 16 sierpnia.

W październiku

1-go — upływa ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego dla osób fizycznych oraz prawnych, prowadzących księgi handlowe;

15-go — II półroczna rata podatku dochodowego od uposażeń z tytułu różnicy, wynikającej z kumulacji uposażeń otrzymanych w ciągu 1937 r.

15-go — III zaliczka kwartalna na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1938 rok.

31-go — II rata podatku od lokali za 1938 r.

W listopadzie

15-go — III rata zryczałtowanego podatku przemysłowego za 1938 r.

15-go II rata półroczna podatku gruntowego za 1938 r.

30-go — II półroczna rata podatku od nieruchomości.

W grudniu

31-go — upływa termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego, od obrotu, dochodowego dla osób prawnych, podlegających kompetencji izb skarbowych.

ULGI PODATKOWE DLA NOWONABYWCÓW POJAZDÓW MECHANICZNYCH

Dekret Prezydenta R. P. z dnia 7 maja 1936 r. — o ulgach dla nowonabywców pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 294) oraz rozporządzenia ministra Skarbu z dnia 18 lipca 1936 r. (Dz. U. Nr. 58 poz. 430) postanawia, że:

„Osobom fizycznym, które w okresie czasu od 1 kwietnia 1936 r. do 1 stycznia 1938 r. nabędą na własność pojazdy mechaniczne o cenie nabycia nie przekraczającej 12.000 zł. przysługuje ulga w podatku dochodowym i specjalnym podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy publicznych.

Za pojazdy mechaniczne uważa się wszelkie samochody, ciągniki i motocykle.

Przez sumy wydatkowane na nabycie pojazdu mechanicznego rozumieć należy cenę uiszczoną za pojazd w stanie gotowym do użytku, a więc cenę podwozia łącznie z karoserią. Natomiast nie należy uwzględniać ceny ekwipunku dodatkowego, jak nadliczbowe koła zapasowe i t. p. Fakt, że cena nabycia samochodu przekroczy kwotę 12 tys. złotych nie pozbawia płatnika prawa do korzystania z ulgi, jednakże przy ustalaniu podatku należy brać pod uwagę wyłącznie cenę za samochód, bez dodatkowego ekwipunku.

Ulga dla nowonabywców pojazdów mechanicznych przysługuje każdemu podatnikowi raz jeden w okresie obowiązywania dekretu. Ponowne przyznanie ulgi może nastąpić wyłącznie po przeprowadzeniu dowodu, że pierwszy pojazd uległ zniszczeniu ponad 80 proc. ceny nabycia.

Ulga przysługuje wyłącznie osobom, które nabyły nowe pojazdy mechaniczne u sprzedawców trudniących się zawodowo sprzedażą, montażem lub produkcją takich pojazdów.

Ulga przyznawana będzie przez potrącenie sum wydatkowanych na nabycie pojazdu z dochodu opodatkowanego według działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym, a uzyskanego w roku, w którym należność za nabyty pojazd mechaniczny została całkowicie uiszczona, jak również — z wynagrodzeń opodatkowanych według działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym lub podatkiem specjalnym od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy publicznych i otrzymanych w roku nabycia pojazdu mechanicznego.

Przez całkowite uiszczenie ceny nabycia pojazdu

Ulgę w podatku dochodowym z działu I przyznaje się przez potrącenie z opodatkowanego dochodu sum wydatkowanych na nabycie pojazdu mechanicznego. Od pozostałej po dokonaniu potrącenia różnicy obliczyć należy podatek według tej stopy procentowej, jaka wyniknie z obliczenia podatku od pełnego dochodu.

Osoby ubiegające się o ulgę w podatku dochodowym pobieranym według działu II ustawy powinny złożyć podania do Urzędu Skarbowego, w którego okręgu mają w danej chwili miejsce zamieszkania. Po-

Od decyzji Urzędu Skarbowego w sprawie przyznania ulgi przysługuje prawo odwołania w terminie dni 30 od daty doręczenia decyzji do właściwej władzy skarbowej II instancji.

BILANS DZIAŁALNOŚCI B. G. K.

3.233.000 zł. zysku przynosi 1937 r.

W Banku Gospodarstwa Krajowego odbyła się konferencja prasowa, na której prezes banku p. generał dr. Roman Górecki scharakteryzował działalność — B. G. K. w roku ubiegłym.

Z przemówienia wynika, iż suma obrotów B.G.K. wzrosła o 6 miliardów zł. do 9 miliardów zł., suma bilansowa zaś do 2,6 miliardów zł. Dzięki temu bank spłacił zadłużenie z tytułu redyskonta i kredytu lombardowego oraz powiększył pogotowie kasowe. Fundusze obrotowe B. G. K. dzięki dopływowi wkładów oszczędnościowych, których stan łącznie z lokatami celowymi osiągnęły kwotę 564 miliony zł., lokaty skarbu państwa zmalały o 66 milionów zł. do 375 milionów zł. Jednocześnie nastąpił wzrost stanu zasobów kasowych i biletów kasowych o 51 milionów do 129 milionów. Ogólna suma kredytu w banku zwiększyła się o 4 miliony zł. do 2.138 milionów zł.

W dziedzinie kredytu krótkoterminowego przyznano 91 milionów zł., z czego 55 milionów zł. dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych 31 milionów zł., dla prywatnego przemysłu, oraz 20 milionów dla bankowości prywatnej. B. G. K. zapoczątkował w roku ubiegłym kredytowanie nowych dziedzin życia gospodarczego, obejmujące zastaw drzewny, warranty oraz motoryzację. Dla średnich i drobnych warsztatów tak przemysłowych, jak handlowych B. G. K. przyznało kredyty w wysokości 32 miliony zł. W dziedzinie t. zw. kredytów społecznych podwyższono kontyngenty dla rzemiosła do 12 milionów zł. ogólna suma pożyczek emisyjnych w gotówce w roku sprawozdawczym wyniosła 834 pożyczki na sumę 70,8 tysięcy zł. Ogólna suma emisji B. G. K. mimo wypuszczenia w obieg papierów wartościowych na sumę 40,8 milionów zł. zmniejszyła się o 15 milionów i wynosiła 883,2 miliony złotych.

Na akcję terenową — budowlaną przeznaczono 41 milionów zł., czyli o 2,4 miliony więcej, niż w roku ubiegłym. Przy pomocy tych kredytów bank finansow-

wał budowę 134.563 mieszkań o 361.725 izbach. Na budownictwo mieszkaniowe TOR. wydano 10 milionów zł. o 1,4 miliony zł. więcej, niż w r. ubiegłym.

Koncern przemysłowy Banku Gospodarstwa Krajowego pozostał nie zmieniony i obejmuje 5 spółek akcyjnych, t. j. Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych, Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, Zakłady Chemiczne „Grodzisk” S. A., Przemysł Chemiczny „Boruta” S. A., w Zgierzu, Tow. Eksploatacji Soli Potasowych S. A. — Lwów. Pod koniec 1937 r. przeprowadzono pertraktacje z wierzycielami i akcjonariuszami, wynik których oparty na większości akcji kwestia przedsiębiorstwa Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheiblera i L. Grohmana, akcja sprzedaży w ręce prywatne, przyjętych przez B. G. K. objęła 16 obiektów.

B. G. K. zakończył prace, związane z oddłużeniem samorządu, dokonując odpisu 55 milionów zł. W tej samej wysokości przeprowadzono oddłużenie rolnictwa.

Ogólny podział kredytów Banku na grupy gospodarcze przedstawiał się w końcu roku 1937 w sposób następujący (w mil. zł., pierwsza liczba dotyczy kredytów gotówkowych, druga kredytów emisyjnych): instytucje i przedsiębiorstwa państwowe — 448 — 126, budownictwo mieszkaniowe 280 — 255, samorządy 75 — 298, przemysł 25 — 19, rolnictwo 56 — 67, instytucje finansowe 100, handel, komunikacja i kredyty indywidualne 48 — 51.

Wyniki finansowe zrealizowane w sprawozdawczym roku operacyjnym uznać należy za pomyślne. Wyraziły się one sumą czystego zysku w kwocie 3.233 tys. zł., czyli o 607 tys. zł. więcej, niż w roku poprzednim. Koszty handlowe Banku utrzymywały się w granicach nieznacznie zwiększonych. Stan personelu wynosił na dzień 31. 12 1937 r. 1.396 osób. Bank posiada — w Warszawie oddział główny i 19 oddziałów prowincjonalnych.

Wymiana gospodarcza Polsko-Litewska

zapowiada się pomyślnie.

W dobie coraz bardziej zacieśniających się stosunków polsko litewskich nie od rzeczy będzie przypomnieć, iż w okresie poprzedzającym stan obecny Litwa utrzymywała, za pośrednictwem Gdańska, stosunki handlowe z Polską.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego stosunki ówczesne dadzą się zilustrować następującą tabelą, obrazującą udział procentowy Polski i Litwy w obustronnym handlu zagranicznym.

Rok	Do Litwy	Z Litwy
1928	8,7	0,1
1930	3,3	0,0
1931	3,7	0,1
1932	2,1	0,1
1933	0,3	0,1
1934	0,1	0,3
1935	0,1	0,8

Zanim poczniemy zastanawiać się nad tym, jakimi torami pójdą przyszłe stosunki handlowe z naszym północnym sąsiadem, dotychczas nie bardzo znanym, przyjrzyjmy się, przynajmniej powierzchownie, strukturze gospodarczej Litwy.

Litwa jest krajem wybitnie rolniczym. Ludność wiejska stanowi aż 85 proc. ogólnej ilości mieszkańców. Cały kraj pokryty jest siecią małych gospodarstw rolnych, od 5 do 20 hektarowych. Powstały one przez rozparcelowanie 2300 majątków ziemskich, z których 1955 należało do Polaków.

Przemysł Litwy jest więcej niż skromny. W 1937 r. liczył on 1247 zakładów, zatrudniających 31.689 robotników, raptem 1,26 proc. mieszkańców państwa, liczącego 2.500.000 obywateli. Do ważniejszych gałęzi należą: przemysł drzewny, włókienniczy, metalurgiczny, torfiarstwo, przemysł młynarski, gumowy, skórzan, przetworów z kości oraz niewielki przemysł chemiczny, do którego trzeba zaliczyć dwie dopiero niedawno wzniesione cukrownie.

Budżet Litwy na 1938 r. zamyka się cyfrą — 340.749.000 litów. Jest on o 41.844.000 litów większy od zeszłorocznego.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż do 1931 r. Litwa miała dodatni bilans handlowy, który załamał się w chwili konfliktu z Niemcami o Kłajpedę. W 1936 r.

dzięki wynalezieniu nowych rynków zbytu bilans zrównoważono. W 1937 r. był on znowu dodatni. Rzecz jasna artykułami wywozu są produkty rolne, wśród których główne miejsce zajmują jajka, masło, len, zboże i bekony.

Należy tu z uznaniem dodać, iż Litwa dzielnie broni swej gospodarki narodowej i dąży systematycznie do jej rozwoju, a osiągnane postępy niejednokrotnie mogą wzbudzać podziw i, z przykrością trzeba to przyznać, znacznie przewyższają nasze zdobycze. Dla zobrazowania metod, jakimi dążą Litwini do osiągnięcia celu, wystarczy chyba przytoczyć fakt, iż w okresie ujemnego bilansu handlowego, kiedy możliwości wywozowe znacznie się skurczyły, wprowadzono przymus picia w biurach mleka zamiast herbaty i obowiązek jedzenia gęsi.

Przypuszczać należy, że w ten sposób nastroszeni Litwini nie będą zbyt skłonni obciążać swego bilansu handlowego importem z Polski i domagać się będą jak największej kompensaty.

Nie są to jednak trudności nie do przewyciężenia. Wzajemian za wpuszczenie naszych wyrobów przemysłowych, głównie zaś nawozów sztucznych i maszyn rolniczych, które z racji nieustannego podciągnięcia wzwyż rolnictwa będą cieszyły się prawdopodobnie największym popytem Litwy, będziemy musieli zapewnić północnym sąsiadom odpowiednie zyski, które zresztą i nam przyniosą korzyści, przez zorganizowanie spławu na już dostępnych rzekach Niemnie i Wilii oraz przez odpowiednie wykorzystanie portu kłajpedzkiego.

Innego sposobu kompensaty trudno będzie wynaleźć. Polska będąc sama krajem w zasadzie rolniczym, nie ma bowiem czego importować z również rolniczej Litwy.

Sytuacja, w jakiej się Litwa obecnie znajduje, ze względu na wzrastające zadrażnienia z Niemcami kłajpedzkimi, każe jednak przypuszczać, że Litwa, widząc z jednej strony wroga III Rzeszę, z drugiej zaś przyjaźnie usposobioną Polskę, nie długo walczyć będzie o zachowanie całkowitej kompensaty. Spodziewać się trzeba, iż tak, jak i w 1931 r. Litwa znajdzie się w trudnościach gospodarczych, i nie mając możliwości wywozu swych produktów rolnych do Niemiec, zaprzestanie przywozić artykułów przemysłowych.

Niewątpliwie znaczną część potrzebnych jej artykułów przemysłowych Litwa pocnie wówczas sprowadzać z Polski, mającej mimo rolniczego charakteru, proporcjonalnie biorąc, bardziej rozwinięty przemysł od litewskiego. Jednocześnie jednak będzie musiała tak samo jak w 1931 r., wszcząć energiczne poszukiwania nowych rynków zbytu.

Trudno bowiem przypuścić, żeby Litwa, w której życiu sprawy gospodarcze zdobyły bezapelacyjnie pierwsze miejsce, zgodziła się na posiadanie ujemnego bilansu handlowego.

B. S.

Opus bielizna wytwornego Pana

G. PICANDET

Warszawa, ul. Jasna 6, tel. 296-00

wyłączne przedstawicielstwo na Polskę firm:

**Aluminium français, S. A. Société du Duraluminium -
Société Cont. „Parker” Parkeryzacja.**

**Etablissements Repusseau - Silentbloki Carburateur Zeunith - gaźniki
Société SEBIN - SPRĘŻARKI**

PRZEGLĄD DOSTAWCÓW

RZĄDOWYCH, WOJSKOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Przeegląd dostawców rządowych, wojskowych i samorządowych, oddajemy bezpłatnie do dyspozycji Sz. Kwatermistrzom, Intendentom, Szefom wydziałów zakupów, Naczelnikom gospodarczym, Szefom budownictwa, jako użyteczny Skorowidz przy powoływaniu firm do przetargów ograniczonych.

Albumy i złote księgi

Albumy, teki adresowe, złote księgi i piękne oprawy poleca **J. Recmanik** Artyst. Introligatornia, Warszawa, ul. Nowy Świat 55 tel. 232-12.

Aluminiowa blacha

Warszawska Fabryka wyrobów ołowianych i cynowych **W. Kemnitz**, Warszawa IV. Terespolsko Nr. 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

Apteczne składy

Sukcesorów Gustawa Anca, Warszawa, ul. Nowy Świat 58, tel. 264-54. Chemikalia, specyfiki, perfumerie. Dla p. p. Wojsk. i Urzędników rabat.

Skład materiałów aptecznych i laboratorium, **Magister Leon Różycki**, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 17, tel. 6-04-11.

Artykuły fryzjerskie

Bracia Pawelscy, Warszawa, ul. Długa 29 miski, helmy, rynny, sterylizatory, plastery, szczotki, pendzle dla zakładów fryzjerskich i inn.

Asfalt

Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów Izolacyjnych i Asfaltu **Henryk Fronczak**, Warszawa, Podchorążych 57 tel. 9-49-04.

Polskie Towarzystwo Asfaltowe, Sp. Akc. Warszawa, ul. Niemcewicza 28 tel. 588-47.

Warszawskie Przedsiębiorstwo Robót Asfaltowych i Brukarskich, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Kopińska 22 tel. 714-10, 254-12 i 4-13-24.

Przedsiębiorstwo robót asfaltowych i brukskich **A. Zysk**, Warszawa, ul. Murańska 25, tel. 11-60-02.

Bednarskie wyroby

Warszawska Fabryka Wyrobów Bednarskich **Wacław Zglecki**, Warszawa, ul. Stalowa Nr. 46, tel. 10-29-99.

Betoniarskie maszyny i formy

Fabryka maszyn **B-cia Brzozowscy, Bańbura i Ska**, Warszawa, ul. Sołtyka 6 — (róg Młynarskiej) tel. 224-06.

Betonowe wyroby

Fabryka wyrobów Betonowych **K. Gagatnicki, S. Modelski i B. Słomczyński**, Warszawa, Tyszkiewicza 25, róg Długosza, tel. 6-05-95.

Betonowe wyroby (latriaco).

Inż. J. L. Rostowski, Warszawa, Hoża 13, tel. 8-75-72.

Bielizna

F-ma „**Corda**“ wł. **J. Z. Wężyk**, Tamka 36, tel. 6-63-48, poleca bieliznę męską własnego wyrobu znaną z wysokiego gatunku materiału, zgrabnego kroju i solidnego wykonania, po cenach umiarkowanych. Pracownia na miejscu.

Wytwórnia Bielizny „**Wielkopółanka**“. Warszawa, ul. Elekoralna 11, tel. 255-14 poleca piękną bieliznę damską i pościelową oraz wyprawy ślubne, solidnie wykonane. **Kantor otwarty od 9 do 15½.**

Bielizna damska i dziecięca

Antoni Łukowski, Wielkopolska Wytwórnia Bielizny, Warszawa, ul. Długa 39. **Specjalność: bielizna damska i dziecięca**, Koszule nocne męskie, fartuchy damskie, wyrabiam z materiałów białych w skromnym i wykwintnym wykonaniu. Sprzedaż tylko hurtowa. Firma założ. 1. I. 1920 r.

Bielizna damska, trykotaże i pończochy.

Wytwórnia trykotaży oraz wszelki wybór pończoch po cenach fabrycznych — **Józef Będkowski**, Warszawa, Mokotowska 64 przy Pl. Trzech Krzyży, — tel. 7-19-43. Uwaga: Przyjmuje nadrabianie pończoch i podnoszenie oczek.

Biurowe artykuły

Pierwsza Wytwórnia Taśm Papierowych **T. Prus**. Warszawa, Ś-to Krzyska 27 róg Jasnej, tel. 525-24, taśmy telegraficzne, — rolki papierowe do taśm „National”, oraz rolki do maszyn rachujących wszystkich rozmiarów.

K. Rerutkiewicz, Warszawa, ul. Ludna 6, tel. 8-23-12, taśmy telegraficzne, rolki papierowe do wszystkich maszyn buchalteryjnych i t. p.

Biurowe i szkolne artykuły, karty do gry

„Zofia” właśc. P. Zagórna, Warszawa, ul. Bracka 20 tel. 629-49.

Bizuteria sztuczna

G. Bargoin, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 45, tel. 599-16, wyroby srebrne, biżuteria sztuczna, przybory biurkowe, ceramika. Dla PP. Wojskowych i Urzędników 10% rabatu.

Blacha

Specjalny Skład Stali i Blachy Stalowej **J. Waremkrot**, Warszawa, Plac Grzybow-ski Nr. 2, róg Bagno w podwórzu vis á vis bramy, tel. 515-31.

Blacharstwo

Zakład Blacharski **Antoni Hebda**, Warszawa, ul. Hoża 14 tel. 995-41.

Zakład Blacharski i Spawalnia Metali — **Wacława Krasnopolskiego**, Warszawa, ul. Puławska 57 tel. 432-06., wykonywa wszelkie roboty spawalnicze, warsztatowe, elektro-acytlenowe, montażowe, budowlane, konstrukcje oraz roboty blacharskie i dekarские.

Blachy dziurkowane (sita).

„Sito”, Wytwórnia Blach Dziurkowanych, Warszawa — Grochów, Wiatraczna 15, tel. 10-01-92.

Blacharskie maszyny

Warsztaty mechaniczne **Otto Wagner** — Warszawa, ul. Nowolipki 66, tel. 11-32-51.

Blacharskie wyroby

Adam Horcyczak i S-wie, Warszawa, ul. Nowy Świat 56 tel. 646-43 — Firma egz. od 1895 r., przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje dla cukierni, oraz pobielanie kotłów i rondli. Specjalność wyrobów: różne formy i foremki do ciast, ranty, tuki, wycinacze, różgi i t. p.

Blacharskie zakłady

„Gryf” wł. Al. Jurewicz, Warszawa, ul. Czerniakowska 199 tel. 8-35-56. Wykonuje wszelkie wyroby w zakres blacharstwa wchodzące, blacharskie roboty samochodowe jak: zbiorniki, paliwa, błotniki. Blacharstwo budowlane, krycie dachów, reperacje i konserwacje.

Zakład blacharski **Antoni Diugosz**, Warszawa ul. Leszno 104, tel. 267-22. Krycie dachów, konserwacja, reperacje, oraz wszelkie roboty galanteryjne.

Zakład Blacharski **M. Chrempiński**, Warszawa, ul. Marszałkowska 71 tel. 8-60-72 wyrabia wanny, nasiadówki, balje, latarnie rozmaitych typów, kubły oraz wszelkie roboty w zakres blacharstwa wchodzące.

Zakład Blacharski Robót Precyzyjnych — **P. Lubczyński**, Warszawa, ul. Kopernika Nr. 26, tel. 544-14, wykonywa wszelkie roboty blacharskie. Dostawa dla Wojska i Lotnictwa Wojskowego.

Budziki.

Fabryka Zegarów **Braci Fortwaengler**, — właśc. K. F. Hettich, Warszawa, ul. Okopowa 26, tel. 11-15-47.

Broń i Amunicja

Warszawska Spółka Myśliwska, Warszawa, ul. Królewska Nr. 17, tel. 680-73. Oddziały: Poznań, ul. Pierackiego 12, — Lwów, Pl. Marjacki 4 — Wilno, ul. Wileńska 10 — Katowice, ul. Młyńska 2.

Brukarskie roboty

Przedsiębiorstwo robót brukarskich i asfaltowych **A. Zysk**, Warszawa, ul. Murawska 25, tel. 11-60-02.

Budowlane materiały

Dom Techniczno-Handlowy **Bracia B. i St. Maruszewscy**, Warszawa, ul. Puławska 43/45 tel. 407-23, 427-23.

Skład Materiałów Drzewnych i Mechaniczna Obróbka Drzewa **Jan Maryński**, Warszawa, ul. Puławska 57, tel. 418-02.

„Terragranit“, inż. Wacław Łęski, — Wytwórnia kamieni sztucznych i wypraw szlachetnych, Warszawa, ul. Ludna 6 — tel. 7-28-41 i 843-72.

Budowlano-Stolarskie Roboty

Fabryka Wyrobów Stolarskich, **E. Wrzesińskiego**, Warszawa — Grochów, ul. Grenadierów 30, tel. 10-19-90, roboty stolarsko-budowlane sosnowe: futryny, drzwi, okna, buazerje, schody, jak również stolarka budowlana z drzew szlachetnych.

Budowlano-żelazne roboty

J. Sorgacz i Syn, Warszawa, ul. Krochmalna 85, tel. 650-96.

Cement

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa Nr. 18, tel. 607-15.

Ceramiczne zakłady

„Złotoglin“ Sp. Akc., Warszawa, Polna 32, tel. 836-04.

Chemiczne artykuły

(Pomocnicze dla przemysłu włókienniczego). Zakłady Chemiczno-Przemysłowe **„Teoskol“** sp. z o.o. Warszawa, Polna 16, tel. 9-66-37.

Chemikalia

Hurtowy Skład Apteczny **Karol Bibrych S-cy**, Warszawa, ul. Ogrodowa N. 43, tel. 607-32.

Chemiczno-Farmaceutyczne artykuły

Chem.-Farm. Zakłady Przemysłowo-Handlowe **„Asmidar“**, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Grzybowska 88. Fosfatyna **Faliera**.

Towarzystwo Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego **d. Mag. Klawe** Sp. Akc., Warszawa, Karolkowa 22/24.

Przetwory Chemiczne, Woski, Surowce **Leon Nest**, Warszawa, ul. Grzybowska 73, tel. 317-11 i 634-85 — chemikalia dla przemysłu i farmaceutyki.

Fabryka Chemiczna **„Pharmedia“**, Warszawa, ul. Chełmska 52. Zarząd: ul. Trębacka 4 tel. 613-21.

Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie. Zarząd: Warszawa, ul. Piusa XI N. 39 tel. 850-41. Sole antymonu, boru, baru, cynku, chromu, cyny, miedzi, selenu, kwasy, boru fluoru etc.

Chirurgiczne wyroby

Mieczysław Tulcja, Warszawa, Ordynacka N. 7 tel. 5-93-56. Hurtownia środków opatrunkowych, wyrobów chirurgicznych, gumowych i artykułów do pielęgnowania chorych.

Chromowanie metali

Bracia Pawelscy, Warszawa, Długa 29 chromowanie, niklowanie, srebrzenie, miedzianowanie części samochodowych i inn.

Chromowanie i Niklowanie

Warsztaty mechaniczne **J. Sydoruk**, Warszawa, Książęca 19, tel. 8-76-67. Spawanie wszelkich metali.

Cukiernie i Kawiarnie

Dakowski K., Warszawa, Bagatela 3, tel. 897-46. Kawiarnia — Cukiernia w ogrodzie.

Cynowe wyroby

Blachy, rury, druty, staniol, Warszawska Fabryka Wyrobów Ołowianych i Cynowych **W. Kemnitz**, Warszawa IV, Terespolska 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

Drzewo budowlane

Stanisław Mikołajewski, Warszawa-Mokotów, ul. Grażyny 5 tel. 4-27-86, poleca wszelkie materiały drzewne, budowlane i stolarskie.

Stolarnia Mechaniczna **Leopold i Edward Daab**, Warszawa, ul. Skierniewicka 6 tel. 262-40.

Zakłady Przemysłowe H. B. Raabe Sp. Akc., Warszawa, Zamenhofska 5, tel. 11-96-95 i 11-78-25. Posadzka dębowa szpilki szewckie, obcasy surowe i lakierowane, kopyta szewckie, miary składane, szpatelki drewniane lekarskie.

Szczęśliwicki Przemysł Drzewny i Stolarnia Mechaniczna **Wacław Ziółkowski**, Szczęśliwice 69. Stadion Strzelecki, tel. 9-68-94. Wykonuje wszelkie roboty stolarskie. Specjalność: drzwi płytowe, konstrukcji własnej, okna wszystkich typów, oraz schody, poręcze i listwy.

Inż. Jakób Lerner, Warszawa, ul. Książęca 6, tel. 969-67. Pokłady kolejowe, — słupy teletechniczne, tarcica itp.

Skład Materiałów Drzewnych i budowlanych, gotowych i na zamówienia — **A. Wojciechowski**, Warszawa, ul. Białołęcka 33, tel. 10-11-05.

Dachowe i izolacyjne roboty

Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów Izolacyjnych i Asfaltu — **Henryk Fronczak**, Warszawa, ul. Podchorążych — Nr. 57 tel. 9-49-04.

Dentystyczne przybory

Skład Przyborów Dentystycznych — **Władysław Światłowski i Swie**, Warszawa, ul. Zgoda 15, tel. 615-15.

Dostarcza: wszelkie artykuły w zakresie dentystyki wchodzące. Stały dostawca szeregu instytucji Rządowych i Samorządowych.

Dezynfekcja

Inż. **C. Kłobukowski i Ska**, Warszawa, ul. Ursynowska 14 tel. 433-98. — aparaty do dezynfekcji i do dezynsekcji.

Drut

Warszawska Fabryka Drutu i Gwoździ, „**Drut**” J. B. Rozenfeld, Warszawa, ul. Przykopowa Nr. 24, tel. 619-32, 612-67.

Druciane wyroby

Fabryka konstrukcji żelaznych i wyrobów drucianych **B. Smoleński**, Warszawa ul. Madalińskiego 54 tel. 427-29.

Druty introligatorskie i pudełkarskie.

Krajowa wytwórnia drutów introligatorskich i pudełkarskich **M. Wajgman**, Warszawa, ul. Pawia 48, tel. 11-69-48.

Drukarnia oraz druk wypukły

Z płytek miedzianych i stalowych — **Władysław Cypel, Junior**, Warszawa, — Krak. Przedm. 17, tel. 661-18.

Dykty

Sprzedaż Fornierów i Dykt f. „**Interwood**” J. Konopacki, Warszawa, ul. Grzybowska Nr. 35 tel. 296-38.

Dywany

Fabryka dywanów „**Dywan**”, Sp. Akc. **Biuro Zarządu**, Warszawa, ul. Mokołowska 34 tel. 8-94-23. Fabryka w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Miła 34, tel. 122.

Ekstrakty garbarskie

Warszawska Fabryka Ekstraktów Garbarskich, Sp. Akc., Warszawa, ul. Smocza 43 tel. 11-25-21, 11-82-84.

Eternit

Zakłady Przemysłowe „**Eternit**” Sp. Akc. Warszawa, ul. Zgoda 8, tel. 308-85 — i 693-95.

„Erinoid”

„**Erinoid**” surowce celluloidu, muszle do guzików z perłowej masy, płyt rogowych i rogów — Komisowa, sprzedaż — **A. Orbach**, Warszawa, ul. Piusa XI, 29, tel. biura 891-04. Skład tel. 809-45.

Farby

Skład farb, artykułów malarskich i mydlarskich „**Barwa**” wł. Janina Nosecka, Warszawa, ul. Jasna 16 tel. 5-00-15.

Setzer i Werner, Sp. Akc., Warszawa, Sołec 39, tel. 9-04-45 i 9-22-97.

Fornierzy

Przemysł Fornierowy **W. Klein i Ska**, Warszawa, ul. Ceglana 8 tel. 653-66: sprzedaż fornierów krajowych i egzotycznych.

Sprzedaż Fornierów i Dykt f. „**Interwood**” J. Konopacki, Warszawa, ul. Grzybowska Nr. 35, tel. 296-38.

Bracia Rudolf, sp. z o. o., Fabryka Wyrobów Drzewnych, Warszawa, ul. Nowolipie 52/54 tel. 12-15-79 fornierzy krajowe i egzotyczne.

Froterskie Zakłady

„**Akord**” Antoni Marcinkowski, Warszawa, ul. Mostowa 13 m. 2, tel. 11-35-29 cyklizowanie, wiórkowanie, froterowanie podłóg, czyszczenie sufitów, ścian, tapet na sucho (pastą) odkurzanie „**Elektroluxem**”, tępienie robactwa gazami, mycie i pakowanie okien oraz sprzątanie **biur**, kantorów i mieszkań. Stała konserwacja.

Zakład Oczyszczania Lokali „**Błyskawica**” Czerwiński Kazimierz, Warszawa, ul. Wronia 57 tel. 5-95-98. Wykonuje układanie posadzek, cyklizowanie, wiórkowanie, froterowanie podłóg, mycie okien, czyszczenie tapet na sucho. Dezynfekcja mieszkań. Wykonanie solidne. Ceny b. przystępne.

Józef Cegielski, — froterowanie, wiórkowanie, cyklizowanie, mycie okien, sprzątanie **biór**, mieszkań, **dezynfekcja** i dezynsekcja, czyszczenie tapet i sufitów pastą na sucho. Odkurzanie aparatami elektrycznymi, oraz stała konserwacja. — Warszawa, ul. Browarna 24, tel. 628-92.

Zakład Froterski i czyszczenie szyb **Tomasz Trębski**, Warszawa, ul. Twarda 45, tel. 5-28-99. Przyjmuje wszelkie roboty w zakresie froterki, wiórkowania podłóg, czyszczenie szyb, oraz pakowanie okien na zimę w biurach i mieszkaniach prywatnych.

„Uniwersal“ Mieczysław Trzaska, Warszawa, Złota 40 m. 55 — tel. 206-79, czyszczenie okien, wystaw sklepowych, wiorkowanie, zaprawianie i froterowanie podłóg, sprzątanie biur, kantorów i mieszkań. Czyszczenie pastą ścian i sufitów.

Futra

Futra i lisy w wielkim wyborze — **J. Cywiński**, Warszawa, ul. Moniuszki 4, tel. 232-08, sklep.

Pracownia Futer **J. Głowacz**, Warszawa, ul. Krak. Przedmieście 21 tel. 330-07. Dla PP. Wojsk. i Urzędników specjalne warunki. **Letnie przechowanie futer.**

Adam Klepacz, pracownia futer, Warszawa, ul. Nowy-Świat 43 tel. 223-38. Specjalny rabat PP. Wojskowym i Urzędnikom.

Lisy, przybrania, palta gotowe i na zamówienia oraz przeróbki — poleca **Józef Sabat**, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 66 tel. 945-63. Letnie przechowanie futer.

Futra damskie i męskie, duży wybór — własna pracownia **I. Szmidi**, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 12 tel. 275-15 I piętro — wprost Kościoła Ś-go Krzyża. Przechowanie futer.

Galanteria metalowa

Fabryka wyrobów metalowych tłoczonych **J. Chyliński**, Warszawa, Kaleńska 5, tel. 10-21-47.

Galanteria wykwintna

G. Bargoin, Warszawa, ul. Nowy-Świat N. 45 tel. 599-16 wyroby srebrne, biżuteria sztuczna, przybory biurkowe, ceramika. Dla PP. Wojskowych i Urzędników 10% rabatu.

Galwanizacja

Zakład Galwaniczno-Szlifierski, **Leonard Kałuża**, Warszawa, ul. Złota 65a telefon 615-41. Chromowanie, polerowanie, niklowanie, kadmowanie, srebrzenie metali i t. p.

Garbarnie

Fabryka Garbarska **Sz. Lachowicki i Ska** Warszawa-Grochów, ul. Grochowska 198, tel. 10-18-77.

Fabryka Garbarska „**Tanner**“ Sp. z o. o. Warszawa ul. Gęsia 91/93 tel. 11-22-74.

Gaśnice wszelkich typów i pojemności.

Zakłady Przemysłowe „**Bielany**“ Sp. Akc.,

Warszawa, ul. Kamedułów N. 71 tel. 12-71-30 i 12-72-27. **Dział Gaśnic.** Warszawa, ul. Senatorska 33 tel. 248-62. P. K. O. 6168.

Gips

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa Nr. 18, tel. 607-15.

Stefan Cempel, Warszawa, ul. Błońska 10, tel. 11-73-86 i wszystkie materiały budowlane.

Grawerzy

Zakład Grawersko-Mechaniczny **M. Ajlenberg**, Warszawa, ul. Leszno 81, tel. 11-38-81 — wykonywa formy, sztance, klisze dla przemysłu.

Fabryka grawersko-medalerska. Medale, odznaki, żetony. **J. Chyliński**, Warszawa, Kaleńska 5, tel. 10-21-47.

Stanisław Lipczyński, Grawer, Warszawa, ul. Marszałkowska 149, tel. 204-84.

Gruntu badania hydro-geologiczne

Rychłowski i Ska, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Mokotowska 24 tel. 810-24.

Gumowe i asbestowe wyroby

Handel wyrobami gumowymi, pasy do maszyn „**Azbestgum**“, Sprzedaż Artykułów Technicznych. Wyroby gumowe i azbestowe, Warszawa, ul. Graniczna 2, tel. 254-02

Gumowe wyroby

Polska Centrala Techniczna wł. Stanisław Wojtasik, Warszawa, ul. Zielna 27, tel. 307-78 — poleca: bakielit, fibregum, ebonit, węże, płyty, rękawice i wszelkie artykuły gumowe dla wojska i przemysłu.

Guziki metalowe mundurowe

Fabryka wyrobów metalowych **J. Chyliński**, Warszawa, Kaleńska 5, tel. 10-21-47,

Guziki, klamry i wyroby galalitowe

Szymon Arendarz, Warszawa, ul. Nalewki 2a, tel. 10-02-44.

Gwoździe.

Warszawska Fabryka Drutu i Gwoździ „**Drut**“ J. B. Rozenfeld, Warszawa, ul. Przyokopowa 24 tel. 619-32, 612-67.

Igły medyczne i chirurgiczne

„**Acusan**“ Wytwórnia Igieł Medycznych i Chirurgicznych **J. Czekaliński**, Warszawa ul. Al. Jerozolimskie 117 tel. 603-63, **Prosimy żądać wszędzie igieł Acusan!**

Instrumenty Muzyczne

Warszawska Wytwórnia Instrumentów Muzycznych Rudzki i Glier, Spółka z ogr. odp. Warszawa, ul. Książęca Nr. 15, tel. 9-84-94 R-k P.K.O. 12540.

Wytwórnia Harmonij. Skład Intr. Muzycznych „**Piotr Stamirowski Syn**“, Warszawa, ul. Kopernika 42, tel. 656-92.

Izolacja Korkowa — Płyty — Segmenty i inne wyroby izolacyjne

Zakłady Przemysłu Korkowego **B-cia E. i H. Ballicy**, Zarząd: Warszawa ul. Dobra 26, tel. 513-31. Oddział Izolacji Korkowej: Warszawa, ul. Syreny N. 3 telefon 203-40.

Jedwab do szycia

Fabryka jedwabiu **Gütermann i Ska**, sp. z o. o., Warszawa, Czerniakowska 199, tel. 947-55 i 966-04.

Jedwabie i nici do szycia „**Trzy Lilie**“, Krajowy Przemysł Niciany, Warszawa, Żelazna 56, tel. 529-12.

Jubilerzy

Ludwik Wardzyński, mistrz cechu warszawskiego, Warszawa, ul. Bracka Nr. 12 m. 9, tel. 936-27. Pracownia artystyczna wyrobów jubilerskich z platyny, złota i srebra.

Kanalizacja i wodociągi

A. Radłowski i M. Sztos

Fabryka urządzeń zdrowotnych. Warszawa, ul. Daleka 3, tel. 261-68 i 668-00.

Karbolineum

„**Terebenthen**“ Zjednoczone Fabryki Terpentyny Puszczy Białowieskiej **Bracia Porowscy i Ska, Sp. Akc.** Warszawa, ul. Złota 62 tel. 236-90, 514-38.

Karoserie samochodowe

Stanisław Borkowski, Warsztaty Karoseryjne i Lakiernia, Warszawa, ul. Książęca, Nr. 19, tel. 9-82-85.

Zakład Blacharsko - Karoseryjny **Stanisław Sowiński**, wł. **H. Sowińska**, Warszawa, ul. Leszno 21, tel. 11-10-84 — wykonywa wszelkie roboty samochodowe: **okuwanie karoserii, dorabianie nowych skrzydeł i chłodnic.**

Fabryka Karoserii Samochodowych **J. Sroka**, Warszawa, ul. Solec 41, tel. 712-38.

Kauczukowe przetwory

Zakład Wulkan. — Przetwór. — Kauczukowy **A. Lewandowski**, Warszawa, Przemysłowa 36 tel. 7-19-80. Specjalność: masywy na kółka żeliwne wszelkich typów, wałki wszelkiego rodzaju na tusz, oliwę, terpentynę, płyty gumowo-płóciennie do typu Schwartz Presse, Adrema, Adrex. Krążki do wszelkich typów froterek, oraz wszelkie roboty gumowo-płóciennie-ebonitowe. Amortyzatory samochodowe i przeguby parciano-gumowe wszelkich typów. Wykonuje autopłytę do reperacji opon i dętek samochodowych, oraz przyjmuje opony i dętki do naprawy.

„**Vulkanit**“, Sp. z o.o. Fabryka Przetworów Kauczukowych, Warszawa, ul. Tu-recka 2 tel. 8-32-27 i 863-01, poleca: wszelkie wyroby techniczne z gumy, ebonitu, bakielitu.

Kanalizacyjne i wodociągowe artykuły

S. Świeca, skład odlewów żelaznych, przyborów kanalizacyjnych i wodociągowych, Warszawa, Plac Grzybowski 2 tel. 629-75, 264-04.

Kawa „Costa - Rica“

Kawa Costa-Rica, Sp. z o. o., Warszawa, ul. Marszałkowska N. 36 tel. 9-82-93. Specjalność: **doborowe mieszanki kawy.**

Kawiarnie

Café Adria, Dancing-Kawiarnia-Cukiernia-Bar, Warszawa, ul. Moniuszki 10.

Café Dancing „**Paradis**“, Nowy-Swiat 3, tel. 933-89, nowi właściciele **J. Skarżyński, S. Engelhart i M. Wasilewski.**

Kefir

Kasiński L. i Czerwiński St. Zakłady Kefirowe i Mleczarskie, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Szpitalna 6 tel. 630-68
„ „ Krucza 42, tel. 840-42.
„ „ Długa 4.

Koce

Handlowa Spółka Włókiennicza, właśc. **R. Zaliwski**, Warszawa, Bielańska N. 2. (dom Bruna), tel. 692-00. Dostawy pułkowe.

Koła gumowe

Kazimierz Dąbrowski, Warszawa, ul. Grzybowska 46, tel. 303-38 — do dorożek i wszelkich pojazdów konnych. Bandaże żelazne, oraz całkowite koła do powozów i furgonów — wulkanizacja opon i dętek samochodowych.

Zakład Kołodziejsko-Powozowy **St. Milewski**, Grzybowska 51, tel 323-56. Koła gumowe na maszynach i oponach do wszystkich pojazdów konnych. Remont i lakierowanie bryczek oraz powozów.

Koła zębate.

Warsztaty Mechaniczne **B-ci J. i K. Oleśńskich**, Warszawa, ul. Wronia 67, tel. 614-25 stożkowe, czołowe, śrubowe, ślimakowe.

Konfekcja damska

F-ma „Corda” wł. J. Z. Wężyk, Tamka Nr. 36, tel. 6-63-48, poleca pończochy w dużym wyborze znanych marek, bieliznę i konfekcję damską po cenach przystępnych. Kalkulacja rzetelna.

Konfekcja męska

F-ma „Corda” wł. J. Z. Wężyk, Tamka Nr. 36, tel. 6-63-48, poleca bieliznę własnego wyrobu i artykuły mody męskiej po cenach przystępnych. Kalkulacja rzetelna.

Aleksander Hoffman, Warszawa, Bielańska 5 (bielizna męska, krawaty, pijamy, bonżurki, szlafroki, trykotaże, skarpetki, oraz płaszcze dla lekarzy i koloratki dla księży).

Magazyn Konfekcji Sportowej i Odzieży Ochronnej „**Robesko**”, Warszawa, Pl. Bankowy 1 tel. 342-66.

Konstrukcje żelazne

Andrzejewski Juliusz. — Warszawa, ul. Żelazna 61, tel. 279-87. Wszelkie roboty ślusarsko-kowalskie w zakres budownictwa wchodzące. Spawanie acetylenem i elektryczne.

Konstrukcje żelazne i żelazne wyroby

J. Sorgacz i Syn, Warszawa, ul. Krochmalna 85, tel. 650-96.

Kopjowanie rysunków (planów)

„**Kopjorys**”, Lucjan S. Drygas. Zakład Wyświetlania Rysunków, Warszawa, ul. Książęca 4, tel. 928-40.

Kopiowanie (wyświetlanie planów)

„**Kopja**”, Zakład wyświetlania rysunków, przepisywania i powielania, Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 17, tel. 904-74.

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc., Warszawa, Marszałkowska 71, Oddział Katowice, Mikołowska 9.

Korki i szpunty, wkładki do obuwia, dywaniki kąpielowe, płyty korkowe, koła ratownicze.

Zakłady Przemysłu Korkowego **B-cia E. i H. Baliccy**, Warszawa, ul. Dobra Nr. 26 tel. 513-31.

Kotlarskie wyroby

Fabryka Wyrobów Kotlarskich Miedzianych i Żelaznych **K. Zalewski**, Warszawa, ul. Puławska 30 tel. 416-65. Specjalność: aparaty dla przemysłu chemicznego oraz wyroby z miedzi i żelaza.

Kraty żaluzjowe

„**Jarcel**” wł. Z. Jarnicki, Wytwórnia Patentowanych Krat Żaluzjowych, żelaznych, drewnianych, letnich, zimowych, światłoszczelnych, wystawowych i pracownia ślusarki budowlanej, **Warszawa, ul. Zamenhofa Nr. 41, tel. 11-77-07.**

Krawaty

S. Bernstock, fabryka krawatów, — Warszawa, ul. Hipoteczna 5, telefon 673-61.

Krawcy cywilni i wojskowi

Fr. Bańkowski, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 34/3 tel. 520-29.

Krawcy damscy

Leon Brzozowski, Warszawa, Nowogrodzka 28 m. 7, tel. 9-39-70. Pracownia kostiumów, okryć i futer.

Pracownia krawiectwa damskiego **Stanisław Dobrowolski**, Warszawa, Żurawia 27, m. 7. Telef. 9-18-27. Były współpracownik pierwszorzędných firm w Paryżu i B. Herse. Wykonywa amazonki, kurtki myśliwskie, kostiumy, płaszcze, wierzchy, modernizowane futer. Wykonanie według ostatnich modeli.

F. Kotkowski, absolwent Akademii Kroju w Paryżu i Londynie, b. krojczy F-my W. Janiszewski i Ska, Warszawa, ul. Wilcza 21 (front) tel. 9-82-78 — pracownia kostiumów, futer i okryć damskich. Wykwintne kostiumy i okrycia.

Z. Święcicki, Pracownia Okryć Damskich i **Futer**, Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 145/6 tel. 294-77.

K. Wojciechowski, krawiec damski, Warszawa, ul. Żulińskiego Nr. 11 m. 3, tel. 8-99-09 (Żurawia 41) b. długoletni kroi- czy firmy „B. Herse” — Płaszcze — Ko- stjummy — Futra.

Krawcy męscy

Magazyn i Pracownia ubiorów męskich **B-cia Kazimierscy**, Warszawa, ul. Wilcza 29a, tel. 8-06-81. Dla pp. Wojskowych i Studentów rabat.

Wytwórnia Ubrań **W. Sikorski i Ska**, — Warszawa, ul. Piusa 30 tel. 857-10. Do- stawy hurtowe odzieży uniformowej dla Instytucji Państwowych, Komunalnych i Społecznych.

Kazimierz Wiewiórka, krawiec męski, — Warszawa, ul. Emilii Plater 20 sklep, tel. 9-72-58, krój nowoczesny, robota solidna, ceny konkurencyjne.

Krawcy wojskowi i cywilni

Wł. Krawczyk, Warszawa, ul. Nowo- grodzka Nr. 39, tel. 968-45.

Kreślarskie i rysunkowe artykuły

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc., War- szawa, Marszałkowska 71, Oddział Kato- wice, Mikołowska 9.

Ksylolitowe posadzki

Inż. J. L. Rostowski, Warszawa, Hoża Nr. 13, tel. 8-75-72.

Lakierniczy zakład

Zakład Lakierniczy Stanisław Gwiazda, Warszawa, ul. Czerniakowska 160 tel. 8-46-37, lakierowanie samochodów i po- wozów.

Leś budowlany i koks

Stefan Cempel, Warszawa, ul. Błońska 10 tel. 11-73-86 i wszystkie materiały budow- lane.

Lustra

Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła **Bracia Babicz**, Warszawa, ul. Solec 77, tel. 970-02, P. K. O. 9062.

Henryk Hoch, Warszawa, ul. Bracka 2, tel. 909-73

Lód

Warszawska Lodownia egz. od r. 1880 Warszawa, ul. Hoża 11 tel. 847-31. Do- starcza w każdej ilości lód naturalny i sztuczny.

Malarze

Specjalny zakład wszelkiego rodzaju zna- ków (szyldów) oraz robót lakierniczo- malarskich **M. Janiszewski**, Warszawa, Podwale 17, tel. 654-53. Egzystuje od 1894 r.

Art. Prac. Szyldów wszelkiego rodzaju i reklam świetlnych, **E. Przybytkowski**, Warszawa, ul. Nowy Świat 44 tel. 217-62.

Maszynowy Zakład Grawerski

stali, mosiądzu, bakielicie i inn. **Włady- sław Cypel, junior**, Warszawa, Krak.- Przedm. 17 tel. 6-61-18.

Mechaniczne Warsztaty Stolarskie

Mechaniczne Warsztaty Stolarskie Sp. z o.o. **L. Łuczyniec i L. Sobański, Inż.**, Warszawa — Grochów II, ul. Korytnicka Nr. 6/10, tel. 10-29-54 — wszelkie roboty stolarsko-budowlane.

Mechaniczne warsztaty

„**Jedność**“, Fr. Wolski, Warszawa, ul. Chmielna 114, tel. 527-29. Specjalność wyroby dla kolejnictwa, zwrotnice, wózki robocze, drezyny i narzędzia.

W. Rusak, Warsztaty Mechaniczne, War- szawa, ul. Ordynacka 3 tel. 310-62.

„**Śrubiarnia**“ **H. B. Gampel**, Warszawa, ul. Twarda 3, tel. 630-98. Wykonuje śruby, nakrętki, nity i części fasonowe, to- czone i prasowane.

Mechaniczne zakłady precyzyjne.

Mechaniczne Zakłady Precyzyjne p. f. Wytwórnia Aparatów Pomiarowych — **Willy Clement i Ska**, Sp. z o. o. Warszawa ul. Żąbkowska 40 tel. 10-11-67; wyko- nuje wszelkiego rodzaju roboty wchodzą- ce w zakres mechaniki precyzyjnej.

Mechaniczne zakłady

Zakład mechaniczny **Władysława Smy- ka**, Warszawa, Poznańska 6, Marszał- kowska 71 (dwa wejścia), tel. 9-00-67. Wykonuje roboty: kowalskie, ślusar- skie, mechaniczne i tokarskie od naj- prostszych do najbardziej precyzyjnych. Wszelkie roboty samochodowe, powo- zowe, furgonowe, stelmachskie, koło-

dziejskie. Reperacje wchodzące w zakres wszystkich wyżej wyszczególnionych robót.

Metalowa galanteria

Galanteria toaletowa, mydelnice do mydła, rozpylacze szklane i inne, ramki do fotografii, przybory fotograficzne, statywy. Polski Aparat Fotograficzny „**Korona**” B-cia Pawelscy, Warszawa, ul. Długa 29.

Metale szlachetne

Turczyński, Rapke i Ska. Inżynierowie, Warszawa, Focha 4, tel. 254-54. Srebro, złoto, platyna i ich stopy dla celów przemysłowych w blasze, drucie, oraz dla celów dentystycznych.

Metalowe wyroby

Zakład wyrobów metalowych **Paweł Buczkowski**, Warszawa, ul. Nowolipie 68, tel. 12-05-17.

Fabryka Wyrobów Metalowych **Adolf Feigenbaum i Syn**, Warszawa-Praga, ul. Targowa 44 tel. 10-18-55.

(odlewane na sprycach, ciągnięte, toczne szlancowane) „**L. Lago**”, właśc. Paweł Skoczyński, Warszawa, Kacza 5, tel. 675-54, dom własny.

Fabryka Wyrobów Metalowych **Wiśniewski, Serejski i Słuckin**, Warszawa, Stawki Nr. 51/53 tel. 11-64-40 i 12-08-00.

Mechaniczno-blaharskie zakłady

Zakłady blacharsko-mechaniczne **A. Nowosielski**, Warszawa — Mokotów, Grzywny 16, tel. 4-28-83, P.K.O. 20,456, K.K.O. 1817. Specjalność: termostaty, sterylizatory i wyjalawiacze dla Pracowni Bakteriologicznych. **Roboty galanteryjne i tłoczone.** Precyzyjne roboty ślusarskie, tokarskie, drykierskie, szlifierskie i lakiernicze. Spawanie elektrycznością i acetylenem.

Miód

Sprzedaż miodu. „**Pszczelarz i Ogrodnik**” Warszawa, Złota 4, tel. 662-38.

Mleczarskie maszyny i przybory

Alfa Laval, sp. z o. o. Warszawa, ul. Tamka 3, tel. 552-55, sklep Al. Jerozolimskie Nr. 25, tel. 952-54, oddział Poznań, Dąbrowskiego 12, tel. 74-63. Wirówki i maszyny mleczarskie, oraz wirówki „**De Laval**” do oczyszczania zużytych olejów smarowych.

Mleko

Kasiński L. i Czerwiński St., Zakłady Mleczarskie i Kefirowe, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Szpitalna 6, tel. 630-68, ul. Krucza 42, tel. 840-42, ul. Długa 4.

Mody męskie

Stefan Fibich, Warszawa, Al. Jerozolimskie 7, tel. 9-42-38 poleca: palta, kape-lusze, bieliznę, krawaty, pijamy, szlaf-roki.

Mydlarnie

Skład farb, artykułów malarskich i mydlarskich „**Barwa**” wł. Janina Nosecka, Warszawa, ul. Jasna 16 tel. 5-00-15.

Feliks Górniewicz, wszelkie artykuły mydlarsko-malarskie, piśmienne, marki i weksle po cenie urzędowej. Dostawa n-tychmiastowa. Warszawa, Miedziana 7, tel. 273-96. P. K. O. 2385.

Mydło szare — Oleje wiertnicze

Zakłady Chemiczno-Przemysłowe, „**Teoskol**” Sp. z o. o. Warszawa, Polna Nr. 16, tel. 9-66-37.

Mydło zwykłe

Mydło do prania, szare i płynne **Franciszek Jaworowski**, Fabryka Przetworów Chemicznych, Warszawa, ul. Gęsia 99, tel. 11-36-54.

Nasiona

Dom Rolniczo-Ogrodniczy **Bracia Chomicz**, wł. W. Ipohorski-Lenkiewicz, Warszawa, ul. Zgoda 8, tel. 692-80.

W. Garnuszewski, Skład nasion i narzędzi, Warszawa, Hale Mirowskie, tel. 692-15.

„**Ogrodnik Polski**”, Warszawa, ul. Wrecka 14. tel. 634-65 poleca nasiona i narzędzia ogrodnicze.

Skład Nasion **E. Zółtowski**, Warszawa, ul. Bagatela 13 tel. 8-61-42.

Narzędzia metalowe

Fabryka Narzędzi do obróbki metali **Józef Dzięwulski i Ska**, Sp. Akc. Warszawa, ul. Kolejowa 51 tel. 647-53. (gwintowniki, rozwiertarki, narzynki, gwintownice — skośne i gazowe, cęgi, obcinaki do rur).

Narzędzia

Centrala Narzędzi **Bracia I. i R. Rubinstein** Warszawa, Plac Grzybowski Nr. 1 tel. sklep 293-71, biuro, 610-94 — Oddział: Plac Grzybowski 12 tel. 594-25.

Nici jedwabne do szycia

Fabryka jedwabiu **Gütermann i Ska**, Sp. z o. o., Warszawa, Czerniakowska 199, tel. 947-55 i 966-04.

Numeratory.

D. Cypel, Centrala: Warszawa, ul. Marszałkowska 98 tel. 980-98,
Filia: Nowy-Świat 44 tel. 531-98

datowniki, zegary-datowniki, perforatory, **Władysław Cypel Junior**, Warszawa, ul. Krak-Przedm. 17 tel. 661-18.

Obuwie

F. Grędziński i Ska, Warszawa, ul. Marszałkowska 130, tel. 638-24 i 618-26, poleca obuwie z własnej pracowni oraz kalosze i pończochy.

Salon wykwinetnego obuwia **St. Jędrzejewski**, Warszawa, ul. Nowy Świat — Nr. 66 tel. 661-35.

Obuwie damskie

Magazyn obuwia „**Leon**“ wł. Leon Gondek, Warszawa, ul. Nowy-Świat 42, tel. 683-86.

Obuwie damskie i męskie

Filipczak Kazimierz, Warszawa, ul. Chmielna N. 17 tel. 239-34. PP. Urzędnikom i Wojskowym odpowiedni rabat.

Obuwie damskie i męskie

Magazyn obuwia **S. Święcki**, Warszawa, ul. Krucza 46, tel. 8-05-76. P.P. Wojskowym i Urzędnikom rabat.

Jan Kaczyński, Warszawa, ul. Śto. Krzyska 40 tel. 231-33, vis a vis P. K. O. magazyn obuwia męskiego, damskiego, i dla młodzieży szkolnej — Dla P. P. Wojskowych i Urzędników odpowiednie rabaty. Honorujemy bony Sp. Tow. „Kupców Polskich“.

Obuwie letnie

dyży wybór plecionek poleca: **Filipczak Kazimierz**, Warszawa, ul. Chmielna 17 tel. 239-34.

Odlewnia metali

„**Odmet**“ wł. Inż. J. Jemielewski, Warszawa IV, ul. Owsiana 13 tel. 10-38-66 odlewnia metali lekkich i stopów miedzi.

Odlewnia i metalowe wyroby

„**Jedność**“ wł. W. Jagodziński, odlewnia

metali i wyroby metalowe, Warszawa, ul. Dworska 22 tel. 292-34.

Odlewnia żelaza

Władysław Ambrożewicz i Ska, Warszawa, ul. Kolejowa Nr. 37/39 tel. 674-99 i 613-99.

Odzieży wytwórnia

R. Bednarski i Ska, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Sewerynow 5 tel. 278-05. Dostawy do Instytucji Państwowych i Komunalnych.

Ołowiane wyroby

Blachy, rury, druty, folje, Warszawska Fabryka Wyrobów Ołowianych i Cynowych **W. Kemnitz**, Warszawa IV, Teres-polska 24, tel. 10-24-24 i 10-01-24.

Opakowania blaszane i tekturowe.

Fabryka Wyrobów Tekturowych i Blaszanych „**Sokół**“ Warszawa, ul. Leszno Nr. 38 tel. 11-09-98 wyrabia wszelkiego rodzaju opakowania.

Opatrunkowe środki

Fabryka Środków Opatrunkowych, Przetworów Chemiczno-Farmaceutycznych i Pracownia Sterylizacyjna **R. Strzelecki**, Sp. z ogr. odp. Warszawa ul. Ceglana 8 tel. 648-90.

Optyka.

Józef Wiśniewski, Magazyn Optyczny, Warszawa, ul. Krak-Przedmieście Nr. 61 tel. 618-89.

Ostrza do golenia.

Wytwórnia ostrzy do golenia „**Polonus-Zawisza**“ Warszawa, ul. Srebrna 14 tel. 3-07-68.

Papy bitumiczne

„**Terebenthen**“ Zjednoczone Fabryki Terpentyny — Puszczy Białowieskiej **Bra-cia Porowscy i Sp., Sp. Akc.** Warszawa, ul. Złota 62 tel. 263-90, 514-38.

Parasole i Laski

Parasole i Laski, wyrób własny **Franciszek Ryczer**, Warszawa, Marszałkowska Nr. 101, Honorujemy asygnaty „Kupiec Polski“.

Pasów fabryki i składy

Franciszek Nowakowski, fabryka pasów skórzanych transmisyjnych, Warszawa, ul. Wolska 5 tel. 207-54.

Pasy do maszyn

Fabryka Pasów do maszyn i Technicznych Skórzanych Wyrobów **Tomasz Lisowski**, Warszawa, ul. Młynarska Nr. 7 tel. 622-94 P. K. O. Nr. 18497.

Płótna.

Skład Wyrobów Włókienniczych, wł. **L. Szczubiał**, Warszawa, ul. Bracka 18 tel. 516-02 poleca wyroby z fabryki: „Żyrardów“ Scheiblera, Schössera, Poznańskiego „Widzew“ Braci Cieczowiczka „Wilamowice“ i innych. P.P. Wojskowym i Urzędnikom 5 % rabatu.

Handlowa Spółka Włókiennicza, właśc. **R. Zaliwski**, Warszawa, Bielańska 2 (dom Bruna) tel. 692-00.

Pogrzebowe zakłady

P. W. Łopacki Warszawa, Pl. Zamkowy 15 tel. 676-06 i Plac Trzech Krzyży 14, tel. 988-06. Czynne całą dobę.

Przedsiębiorstwo pogrzebowe, składy trumien metalowych, drewnianych i wieńców metalowych **St. Oyrzanowski** wł. S. Szejka, Warszawa, ul. Senatorska 31 tel. 633-36.

Pokosty

Fabryka Pokostu i Szarego Mydła — **M. Wajc**, Warszawa-Praga, Targowa 50/52, tel. 10-19-61. Konto P.K.O. 26.271.

Pompy

Władysław Wardecki, Warszawa, ul. Polna 16, tel. 913-31. Wytwórnia pomp i beczkowozów asenizacyjnych.

Pończochy

Fabryka pończoch i trykotarzy **Ludwik Jeske i S-wie**, Warszawa-Praga, ul. Mińska 6 tel. 10-21-06.

Porcelana i szkło

Sz. Żyw. Warszawski skład fabryczny fajansu, szkła, porcelany i lamp, Przechodnia 1 tel. 6-62-46.

Posadzki

„Akord“ wł. **A. Marcinkowski**, Warszawa, ul. Mostowa 13 m. 2 tel. 11-35-29 układanie posadzek materiałem własnym i klienta. Cyklinowanie.

Posadzki drzewne.

Wytwórnia Posadzek Drzewnych **B-cia E. i A. Bednarczyk**, Warszawa-Praga — Kałuszyńska 7, tel. 10-00-34. Posadzki dębowe, klepkowe, taflowe, ozdobne.

Posadzki układanie i konserwacja

Piotr Hajdara, Włochy, ul. Mickiewicza Nr. 40 m. 6 tel. 621-28. Kładzenie, cyklinowanie, wiórkowanie, reperacja i konserwacja posadzek dębowej. Roboty wykonuje się z własnych i powierzonych materiałów. Ceny przystępne. Robota fachowa.

Bracia Rudolf, sp. z o. o. Fabryka Wyrobów Drzewnych, Warszawa, ul. Nowolipie 52/54, tel. 12-15-79. Posadzki klepkowe i wzorzyste.

Powielanie.

„Kopia“ zakład wyświetlania rysunków, przepisowywania i powielania, Warszawa, ul. Nowogrodzka N. 17, tel. 904-74.

Powroźnicze wyroby

Jan Dziewięcki, właśc. Maria Dziewięcka, Warszawa, ul. Bielańska Nr. 16, tel. 11-81-78. Oddział Al. Jerozolimskie 36, tel. 221-60.

P.P. Wojskowym 10% rabatu.

„Powróż Polski“ wyroby powroźnicze i szczotkarskie właśc. **Ap. Własny**, Warszawa, ul. Kilińskiego 3 tel. 11-26-98, P.P. Wojskowym i Urzędnikom rabat.

Pralnie

E. Krzyczkowski, Farbiarnia Parowa i Pralnia Chemiczna, Warszawa, ul. Złota 16, tel. 503-19. Fabryka, ul. Prosta 50, tel. 596-92.

Pralnia Chemiczna i Farbiarnia Parowa

J. Michalski, Warszawa, ul. Marszałkowska 52, tel. 849-98, Centrala: Wiśniowa 46 (dom własny) róg Rakowieckiej, tel. 462-54. Dla P.P. Wojsk. 20% rabatu.

Prasv ekscentryczne, frukcyjne i balansowe „Delip“, wł. **D. Lipsztat**, Warszawa, ul. Leszno N. 18, tel. 12-08-10.

Przetwory Mleczne

Kasiński L. i Czerwiński St., Zakłady Mleczarskie i Kefirowe, Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Szpitalna 6, tel. 630-68

„ „ Krucza 42, tel. 840-42

„ „ Długa 4.

Radioaparaty.

„Artos“, właśc. M. Paszkiewicz, Warszawa, ul. Trębacka 3, tel. 282-11. Ostatnie modele radioodbiorników na r. 1938. Sprzedaż na długoterminowe spłaty. Dla P.P. Wojskowych i Urzędników specjalne warunki. Oddziały: **Grist**, Trębacka 2, tel. 282-11; **Radio-Selectyw**, Białoleśka 12, tel. 10-02-45 i L. Sokołowski, Marszałkowska 106 I pietro, tel. 223-76.

K. Brzeziński i Ska, Zakłady Elektro-Radiotechniczne, Warszawa, ul. Krucza 49, tel. 983-14. Odbiorniki i lampy radiowe, wzmacniacze dźwiękowe dla kin i lokali rozrywkowych, wentylatory i motorki gramofonowe, własne warsztaty montownicze i reperacyjne.

Rafineria metali

Turczyński, Rapke i Ska. Inżynierowie, Warszawa, Focha 4., tel. 254-54.

Rafineria Metali Szlachetnych.

J. D. Szrajber, Warszawa, ul. Królewska N. 47/7, tel. 662-37; srebro, złoto, platyna i ich stopy — skup złota na mocy zezwolenia Komisji Dewizowej. Płaci najwyższe ceny.

Ramy

Pracownia Ram Owalnych, Artystycznych **Wacław Markow**, Warszawa, ul. Żąbkowska 35, tel. 10-31-96. Powołujący się na niniejszy adres 5 % rabatu.

Reperacja maszyn do pisania i piór wiecznych.

S. Kuliński i S. Zając, wzorowy warsztat reperacji maszyn do pisania i piór wiecznych, Warszawa, ul. Nowy-Swiat 33, tel. 259-29.

Restauracje i winiarnie.

T. Fukier, Skład win i winiarnia. Egzystuje od 1610 r. — Warszawa, Stare Miasto 27.

Restauracje

Bar „Kos“, Warszawa, Marszałkowska 84, tel. 821-19. Obiady z trzech dań 1 zł. 20 gr.

Rury ciągnione

Fabryka rur ciągnionych bez szwu **Bra-cia Ambrowicz**, Warszawa ul. Wolność 18, tel. 11-12-21. Wykonywa: rury piszczelowe, żelazne i stalowe, mosiężne, miedziane, aluminiowe i t. p. do wyrobu

rowerów, motocykli, aparatów cukierniczych i gorzelniczych, samolotów, parowozów, manometrów, mebli metalowych: okrągłe, kwadratowe płaskie, szczelinowe i t. p.

Rury ciągnione bez szwu

Wytwórnia Rur Precyzyjnych **J. Min-kiewicz**, ul. Jagiellońska 4/6, tel. 10-30-02 **Zakres produkcji:** 1) rury stalowe, żelazne, miedziane, mosiężne, ciągnione bez szwu, okrągłe i fasonowe, 2) rury spawane i szczelinowe.

Rybackie przybory.

Pierwsza w kraju wytwórnia oraz skład przyborów do rybołówstwa **B-cia Szen-berg**, Warszawa, ul. Miodowa 5 telefon 207-83.

Ryby wszelkiego rodzaju

Warszawska Centrala Ryb B. Habich, Warszawa, II-a Hala Mirowska, egz. od 1892 r. tel. 672-78, pryw. 6-05-16, poleca ryby żywe, śnięte i wędzone. Dostawy do Instytucji i Kasyn.

Rymarze — Fabryki Wyrobów Skórzanych, pasy, artykuły galanterijne, siodlarskie i rymarskie.

W. Furmański, Wytwórnia Artykułów Podróżnych, Warszawa, ul. Żórawia 17, tel. 931-61.

Rymarskie wytwórnie.

J. Barankiewicz, Warszawa, ul. Ciasna 5 (przy Śto Jerskiej), tel. 11-70-04 — wyrabia i dostarcza: wszelkie wyroby rymarskie, uprząż, siodła, tornistry i chlebaki, namioty i plandeki. Dostarcza do Instytucji Rządowych i Samorządowych.

Zakład rymarsko - siodlarski, **Michał Piasecki**, Warszawa, Ludna 6, tel. 7-20-66, wykonywa wszelkie dostawy. wchodzące w zakres rymarstwa, dla Instytucji Rządowych i Samorządowych

Rzeźnicze maszyny.

restauracyjne, aptekarskie — Zakład Mechaniczny **Alfons Staus**, Warszawa, ul. Grójecka 1. tel. 586-72.

Samochody.

Samochody **Rénault i Lancia**. — Cześci zamienne **Citröen, Renault i Lancia**. Warsztaty Samochodowe **W. Krzeczkowski i Ska**. Warszawa. ul. Czerniakowska — Nr. 199, tel. 9-29-42, 703-08, 703-09.

Samochodowe akcesoria.

Najstarsza w kraju wytwórnia, auto-zbiorniki do benzyny i olejów, autolejki do benzyny i olejów, oliwiarki, puszki do smarów różnych systemów i t. d. — **A. Engels**, Warszawa, ul. Warecka 9, tel. 316-03.

Samochodowe części.

części zamienne do wszystkich samochodów „Centrala Samochodowa” właśc. Józef Brand, Warszawa, ul. Jasna 10, tel. 605-09, 239-69.

Samochodowa elektrotechnika.

M. Czysz, samochodowa elektrotechnika, Warszawa, ul. Leszno 75, tel. 11-33-78.

Samochodowy Zakład Elektrotechniczny **Piotr Makowski**, Warszawa, ul. Przyokopowa N. 33, tel. 203-03.

Samochody (maszyny do remontu samochodów).

Przedstawicielstwo **Thomsena**: maszyny do roztaczania cylindrów, obróbki tłoków, szlifowania zaworów, wałów i t. d.

V. Loewener: narzędzia i kompletne urządzenia stacji obsługi.

B. T. „Erg”, Warszawa, ul. Królewska 51, tel. 265-86.

Samochodowo - motocyklowe remonty.

Julian Gajewski, Warszawa, ul. Młocińska 6, tel. 11-94-48. — Wykonuje wszelkie maszyny do guzików i inne. **Przyjmuje**: remont samochodów, motocykli i maszyn oraz wykonywanie zamiennych części do wszelkich typów maszyn.

Samochodowe roboty.

W. Rusak, Warsztaty Mechaniczne, Warszawa, ul. Ordynacka 3, tel. 310-62, wykonywuje na zamówienie w/g nadesłanych rysunków, lub wzorów wszelką galanterię samochodową jak: smarownice, sygnały na rurę ssącą, wiadra do napełniania dyferencjału i skrzynki biegów, kierunkowskazy, lewarki, pistolety natryskowe, kompresory i t. d. Najsolidniejsze wykonanie powierzonych zamówień.

Samochodowe roboty

Automechaniczne warsztaty —

M. Mazur, Warszawa - Praga, ulica Wiosenna 10 tel. 10-18-74, wszelkie roboty, samochodowe, szlifowanie wałów korbowych, wytaczanie cylindrów i t. p.

Siatki jednolite.

Polska Fabryka Siatki Jednolitej, **Hr. St. Ledóchowski, Sp. Akc.**, Warszawa, Przemysłowa 24/32, tel. 9-72-35.

Siatki druciane.

L. Chrzanowski, Warszawa, ul. Bielańska 16, tel. 11-88-39. Konto PKO N. 8544.

Wytwórnia Siatek Drucianych **J. Zabuski**, Warszawa, Pl. Grzybowski Nr. 2, róg Bagnu w podw. na prawo, tel. 282-39 — poleca: siatki plecione, siatki krepowane, siatki tkane.

Siatki z metali rozciąganych

Zakłady Przemysłowe Metali Rozciąganych. **W. Jankowski i Ska**, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Tarczyńska N. 4.

Silniki samochodowe i lotnicze.

Liefeld Henryk i Schiffner Stefan, Wytwórnia Silników i Warsztaty Mechaniczne Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Wolność 5. Kacza 3, tel. 640-28, 241-37.

Sita (blachy dziurkowane)

„Sito”, Wytwórnia Blach Dziurkowanych Warszawa, Grochów, Wiatraczna 15, tel. 10-01-92.

Skóry

A. Altmejt farbiarnia skór, — Warszawa, Wolność 1, tel. 6-61-83.

Garbarnia skór chromowych i galanterijnych „**Gemza**” **Krassowski i Synowie**, Warszawa - Praga, Kamionkowska 43, tel. 10-02-44. Skóry chromowe, kozie, cielęce, czarne i kolorowe, skóry na protezy.

Feliks Lange **sukc. B-cia Lange**, Fabryka Białoskórnicza, Warszawa, ul. Gęsta 18, tel. 636-53.

Skład skór **Maksymilian Lihdner i Ska** Warszawa, ul. Zgoda 5, tel. 664-66. Skóry do obić samochodowych, blanki surowcowe, chromowe i podeszwowe, oraz zamsze.

Skóry chromowe.

Zakłady Przemysłowe **H. B. Raabe**, Sp. Akc., Warszawa, Zamenhofska 5, tel. 11-96-95 i 11-78-25.

Skrzynie i drzewne wyroby

St. Zieliński, Fabryka Wyrobów Drzewnych — Warszawa, ul. Dzika 16, tel. 11-05-90 dostarcza: skrzynie kolejowe, pocztowe i beczki dyktowe dla celów chemicznych i spożywczych, **posiada na składzie**, wszelkie gatunki węgry drzewnej dla celów przemysłowych.

Skrzynie i wyroby drzewne

Z. Kowalski i J. Kulesza, — Wytwórnia skrzyń pocztowych i beczek, Warszawa, ul. Młynarska 20, tel. 629-27.

Sportowe artykuły.

W. Furmański, Wytwórnia Artykułów Podróżnych, Warszawa, ul. Żórawia 17 tel. 931-61. (kufry skórzane, podróżne, artykuły i przybory, torby skórzane, sportowe i podróżne).

Sprężyny wszelkiego rodzaju.

Wytwórnia sprężyn i wyrobów z drutu „**Polonia**“ **wł. Karol Kurzela** Warszawa, Kacza 7, tel. 5-18,98.

Srebrne wyroby.

Jan Cynowski, Pracownia Artystyczna wyrobów srebrnych, Warszawa, ul. Leszno N. 49, tel. 11-65-28.

Owczarski Stanisław, Fabryka Wyrobów Srebrnych, Blach Szlachetnych i półszlachetnych, Warszawa, ul. Dobra 12 tel. 683-76.

Stemple kauczukowe

metalowe i z gumy kalinitowej **Władysław Cypel**, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17, tel. 661-18.

Stemple kauczukowe i metalowe

Leon Strzeмиński, Warszawa, ul. Marszałkowska N. 20, tel. 861-88.

Stemple stalowe, mosiężne i gumowe

Stanisław Lipczyński, Grawer, Warszawa, ul. Marszałkowska 149, tel. 204-84.

Stolarskie Zakłady.

Aleksander Brinkman, Warszawa, ul. Czerniakowska N. 187 tel. 9-37-61 — wszelkie roboty w zakresie stolarstwa wchodzące — roboty sklepowe, biurowe i różne kombinowane, w/g własnych projektów.

Józef Kaczmarczyk, Warszawa, ul. Nowolipie 68 m. 3 tel. 11-12-99.

Fabryka Wyrobów Stolarskich **Kazimierz Postek**, Warszawa, ul. Poznańska 22, tel. 9-29-76 — wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa.

Wacław Serwiński, Warszawa Nowy-Swiat 22, tel. 245-40, przyjmuje wszelkie roboty stolarskie, oraz reperacje. Ceny umiarkowane. Wykonanie solidne.

Stolarnia Polska **Stanisława Szubińskiego**, Warszawa, 6-go Sierpnia 21, tel. 8-71-82, przyjmuje wszelkie roboty w zakresie stolarstwa wchodzące, oraz specjalny dział ramiarstwa i kompletna oprawa obrazów, po cenach konkurencyjnych.

Stolarskie Zakłady Mechaniczne

Stolarnia Mechaniczna **Piotr Barbarski** pod kier. **Wł. Milczarka**, Warszawa, ul. Czerniakowska 160, tel. 970-59 — wykonuje: roboty budowlane, urządzenia wnętrz sklepowych i biurowych, roboty kościelne i wszelkie inne w zakresie stolarstwa wchodzące.

Bracia Szczyglińscy, Warszawa, ul. Żelazna N. 59, tel. 627-53 — wykonują roboty biurowe, meblowe, szkolne i wszelkie inne wchodzące w zakres stolarstwa.

Fabryka Wyrobów Stolarskich **E. Wrzesiński** Warszawa - Grochów, ul. Grenadierów 30, tel. 10-19-90, roboty budowlane, meblowe, urządzenia biur i sklepów. Nowoczesne obrabiarki, własna suszarnia i skład materiałów drzewnych.

Studzien wierceń — Studnie artezyjskie budowa.

Rychłowski i Ska, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Mokotowska 24, tel. 810-24.

Szmaty prane oraz czyszczaki bawełniane.

Henryk Urwicz, Warszawa, ul. Miła 52, tel. 11-36-31. Składy: Ostroroga 39, tel. 11-32-06. Dostawa szmat pranych i dezynfekowanych do czyszczenia maszyn. Specjalny dział czyszczenia nowego t. zw. „czyszczaków“ nowych. Firma jest stałym dostawcą poważnych zakładów: państwowych, komunalnych i wszelkich fabryk prywatnych. Prowadzona jest pod fachowym kierownictwem rzeczoznawcy ustanowionego przez Izbę Przemysłowo - Handlową w Warszawie na podst. art. 4 p. 7 rozp. P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 lipca 1927 r. o Izbach Przem. - Handl., i t. d., co zapewnia P. T. Odbiorcom fachową i solidną dostawę.

Szyby

Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła **B-cia Babicz**, Warszawa, ul. Solec 77, tel. 970-02, P.K.O. 9062.

Szyldy

emaliowane, mosiężne, trawione, lane, szklane **Władysław Cypel, Junior**, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17 tel. 661-18.

Specjalny zakład wszelkiego rodzaju znaków, (szyldów) oraz robót lakierniczo-malarskich **M. Janiszewski** Warszawa, Podwale 17, tel. 654-53. Egzystuje od 1894 r.

Art. Prac Szyldów wszelkiego rodzaju i reklam świetlnych, **E. Przybytkowski**, Warszawa, ul. Nowy-Swiat 44, tel. 217-62

Śiempie kauczukowe

Metalowe i z gumy kalinitowej **Władysław Cypel, Junior**, Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17 tel. 661-18.

Leon Strzeмиński, Warszawa, ul. Marszałkowska N. 20, tel. 861-88.

Szyldy-reklamy

Wojciech Żółkowski, Warszawa, Żurawia 21, tel. 706-78, egz. od 1900 r.

Szyldziki trawione i emaliowane

D. Cypel, Centrala: Warszawa, ul. Marszałkowska N. 98, tel. 9-80-98: Filia Nowy-Swiat 44, tel. 531-98.

Ślusarskie roboty.

budowlane, balustrady, balkony ozdobne i zwykle, schody, okna żelazne, dachy wiązania, drzwi, żelazo - betonowe, konstrukcje i spawanie metali.

Wytwórnia Wyrobów Ślusarskich **Wł. Szczukiewicz i K. Ziemlicki**, Warszawa, ul. Krochmalna N. 26, tel. 519-38.

Ślusarsko - mechaniczne roboty

Warsztaty Mechaniczno - Rolnicze, **Stefan Cepeusz**, Warszawa, Dobra 88, Bednarska 4, tel. 260-54.

Ślusarskie wytwórnie

Wytwórnia Ślusarska, **Antoni Szmaleberg**, Warszawa, ul. Skierniewicka 12, tel. 589-54, wyroby ozdobne z żelaza i konstrukcje.

Śruby

„Śrubiarnia“ **H. B. Gampel**, Warszawa, ul. Twarda 3 tel. 630-98. Wykonuje śruby, nakrętki, nity i części fasonowe, toczone i prasowane.

Światłoczułe papiery

W. Skiba i A. Wyporek, Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 71, Oddział Katowice, Mikołowska 9.

Szyldy trawione.

Wytwórnia Chemiczno - Metalowa „Elektrochemia“, właśc. **Bogusław Niemiec**, Warszawa, ul. Hoża 33, tel. 7-10-21 poleca szyldziki trawione wszelkich rozmiarów z mosiądzu, miedzi, białego metalu, niklu, aluminium i t. d.

Tapicerskie zakłady

Zakład Tapicerski **W. Maciąg**, Warszawa, ul. Krucza N. 24, tel. 8-89-55.

Tasiem fabryki

Władysław Krafft, Warszawa, ul. Koszykowa 33, tel. 807-36. Taśmy samolotowe od 5 do 50 mm szer. oraz taśmy do motorów elektrycznych od 10 do 30 mm szerokości.

Termometry

„Termometr“, Warszawa, ul. Stalowa 73, tel. 10-32-58 — Wytwórnia przyrządów szklanych pod kier. sił fachowych. **Polecamy: Termometry** do celów technicznych, chemicznych, mleczarskich, alarmowe, pokojowe, wystawowe, kąpielowe, zaokienne i inne. **Pojemniki miarowe** biurety, cylindry, menzurki, pipety, piknometry, mikrobiurety, barometry i t.p. Wszystkie aparaty szklane na żądanie. **Firma koncesjonowana.**

Wytwórnia Termometrów i Manometrów, **Stanisław Staus, Sp. z ogr. odp.** Warszawa, Al. Jerozolimskie 22, tel. 252-52.

Terpentyna

Rafineria terpentyny, smoły, karbolineum i paku drzewnego p. t. „Terpentyna Kresowa“, Warszawa 26, Grochowska — Nr. 198, tel. 10-19-47.

Toczone wyroby i frezowanie kół spiralnych

Warsztaty Mechaniczne **I. Centner**, Warszawa, ul. Krochmalna 81, tel. 692-27.

Tłoczone wyroby masowe

Fabryka Wyrobów Metalowych „Polciąg“ **I. Jagiełło i Ska**, Warszawa, ul. Ogrodowa 50 tel. 289-82.

Tokarsko - mechaniczne roboty

Zakład Tokarsko-Mechaniczny **Jan Kowalczyk**, Warszawa, ul. Belgijska 10 tel. 422-28, wszelkie roboty, wchodzące w zakres tokarstwa i mechaniki.

Trykotaże

Pracownia Trykotaży **J. Haus i B. Bazył**, Warszawa, ul. Bielańska 9, tel. 235-24.

Fabryka pończoch i trykotaży **Ludwik Jeske i S-wie** Warszawa - Praga, ul. Mińska 6, tel. 10-21-06.

Jan Kuszpyt, Fabryka WYROBÓW Dzia-nych, Warszawa, ul. Belwolderska 24. dom własny, tel. 850-73, rękawiczki, pul-lowery, kamizelki, pończochy sportowe i t. p. w zakres branży wchodzące.

Warszawska Wytwórnia Trykotaży „Tri-cot“, Warszawa, ul. Marszałkowska 123, tel. 642-83 — poleca: trykotaże oraz poń-czochy w dużym wyborze. Dla Wojsk. i Urzędników 5 % rabatu.

Trykotaże, bielizna damska i pończochy

Wytwórnia trykotaży oraz wielki wybór pończoch po cenach fabrycznych. **Józef Będkowski**, Warszawa, Mokotowska 64 przy Pl. Trzech Krzyży, tel. 7-19-43. Przyjmuje nadrabianie pończoch i pod-noszenie oczek.

Ubiory cywilne

Leibrandt Alfred, Warszawa, — ul. Wspólna 14 sklep tel. 9-00-47. Wy-kwintne krawiectwo męskie gotowe i na zamówienie, z własnych i powierz-o-nych materiałów.

Ubiory uczniowskie

Józef Lenc, magazyn i pracownia ubio-rów uczniowskich, Warszawa, ul. Moniu-szki N. 12, tel. 258-01. Dla P.P. Urzęd-ników i Wojskowych 10% rabatu.

Uczniowskie ubiory gotowe i na zamówie-nia.

Magazyn i Pracownia **S. Sadowski i B. Grędzicki**, Warszawa, ul. Widok 3, tel. 601-97. Dla Rodzin Wojskowych i Urzę-dniczych dogodny rabat. Wyrób własny.

Układanie posadzek

Powszechne Towarzystwo Parkietowe Warszawa, ul. Targowa 15, tel. 10-26-40, poleca: posadzki deszczułkowe, dębowe i jesionowe, posadzki ksylolitowe. **Jas-trych** (podkład skałodrzewny pod po-sadzkę i linoleum, zastępujący ślepą pod-łogę! Urząd Patent N. 25.585.

Ultramaryna

Setzer i Werner, Sp. Akc., Warszawa, Solec 39, tel. 9-04-45 i 922-97.

Wagi.

Wytwórnia Wag **M. Drwalnik**, Warsza-wa, ul. Żelazna 69a, tel. 659-21, poleca: wagi stołowe, wagi wiszące. Przyjmuje wszelkiego rodzaju, wagi do cechowa-nia przez Urząd Miar.

Wapno

Henryk Braun, Warszawa, ul. Towarowa 18, tel. 607-15.

Wapno i cement

Stefan Cempel, Warszawa, ul. Błomska 10 tel 11-73-86 i wszystkie materiały bu-dowlane.

Wełna drzewna (wolina)

St. Zieliński, Warszawa, ul. Dzika 16, tel. 11-05-90 — posiada na składzie — wszelkie gatunki wełny drzewnej dla celów przemysłowych — **dostarcza:** skrzynie kolejowe, pocztowe i beczki dyktowe, dla celów chemicznych i spo-żywczych.

Wędlin wytwórnia

Bolesław Dąbrowski, Warszawa, ul. Sta-łowa 23, Miodowa 2, Czerniakowska 191 Stalowa 35, tel. 10-07-64, poleca wyro-by własne znane ze swej dobroci, oraz konserwy mięsne.

Wędliniarnie **St. Turkowskiego**, War-szawa, ul. Senatorska 6, tel. 674-27 — ul. Stalowa 28, tel. 10-12-47. Wytwórnia: ul. Środkowa 11, tel. 10-15-21.

Wędliny

F. Zieliński, wytwórnia wędlin, topielnia tłuszczów i smalcu, wytwórnia konserw, Centrala: Warszawa ul. Leszno 85, tel. 11-27-15. Sklepy: Leszno 18, Złota 56, Mokotowska 37.

Wibratory — Samochodowe części prasy ręczne i ekscentryczne

Wytwórnia Maszyn i Aparatów **Bracia Gwiazdowscy**, Inżynierowie, Sp. z ogr. odp. Warszawa, ul. Ludna 6 tel. 812-33.

Wino i miody

T. Fukier, Skład win i winiarnia. Egzy-stuje od r. 1610. Warszawa, Stare Mia-sto Nr. 27.

Włókiennicze materiały

Dom Handlowo-Przemysłowy **M. Przysuski i R. Tykociński**, Warszawa, ul. Królewska 18, tel. 685-15 i 233-01.

Edward Zipser i Syn — Bielsko poleca: wytworne materiały na ubrania, kostjomy, płaszcze, samodziały, szewioty, lodeny, pledy, koce, sukna wojskowe oraz bilardowe. Własne składy fabryczne: — **Warszawa**, ul. Marszałkowska 117 — tel. 253-37, ul. Nowy Świat 53, telefon 513-06 — **Katowice**, ul. 3-go Maja 7 — **Sosnowiec**, ul. 3-go Maja 31, **Łódź**, ul. Piotrkowska 67.

Wojskowy ekwipunek

I. Baltutis, Warszawa, ul. Nowy Świat Nr. 64, tel. 531-88 (ozdoby wojskowe, policyjne, urzędnicze, przysposobienia wojskowego i marynarzy, oraz ordery, medale, szable, ostrogi i czapki).

Marjan Wisławski, Warszawa, ul. Chmielna 35/19 tel. 509-59 — pracownia haftów metalowych (sztandary, proporce, hafty mundurowe, emblematy oficerów Marynarki Wojennej, Handlowej, Żeglugi, Lotnictwa, Leśników itp.

Wstążki jedwabne, bawełniane i szychowe
Fabryka Wstążek Jedwabnych **O. Esztein**, Warszawa, ul. Zajęczkowska 7. — tel. 434-21.

Wstążki i taśmy

Fabryka Wstążek i Tasiem **H. W. Hermelin**, Warszawa, ul. Leszno 74, tel. 11-93-01.

Wulkanizacja

Warszawski Parowy Zakład Wulkanizacyjny, **Stefan Miński**, Warszawa, — ul. Chłodna 43, tel. 526-05.

Wyświetlanie rysunków

„**Kopjorys**“, **Lucjan S. Drygas**. Zakład Wyświetlania Rysunków, Warszawa, ul. Książęca 4, tel. 928-40.

Wyprawy szlachetne

„**Terragranit**“, inż. **Wacław Łęski**, Wytwórnia kamieni sztucznych i wypraw szlachetnych, Warszawa, Ludna 6, tel. 728-41 i 843-72.

Zegarmistrzowska pracownia. Zegary i zegarki

Zegarmistrz **Józef Pazderski**, Warszawa, ul. Bracka 9 tel. 962-60, egz. od 1898 r.

Zegary wieżowe, elektryczne i peronowe
Józef Pazderski, egz. od 1898 r. Warszawa, ul. Bracka 9 tel. 962-60. Firma nagrodzona medalem złotym przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu, za wysoki poziom wyrobów.

Zdrowotne urządzenia

A. Radłowski i M. Sztoś. Fabryka urządzeń zdrowotnych, Warszawa ul. Daleka Nr. 3 tel. 261-68, 668-00.

Żelazne konstrukcje

Wytwórnia Ślusarska, **Antoni Szmalenberg**, Warszawa, ul. Skierniewicka 12, tel. 589-54, wyroby ozdobne z żelaza kutego i konstrukcje.

Żelazo i wyroby żelazne

J. Sorgacz i Syn, Warszawa, ul. Krochmalna 85, tel. 650-96.

Żetony, odznaki wojskowe i korporacyjne

Fabryka grawersko medaljerska **J. Chyliński**, Warszawa, Kałęska 5, telefon 10-21-47.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU.

Dyrekcja Okr. Kolei Państwowych niniejszym ogłasza przetarg publiczny na budowę studzien wierconych na st. Sędzice i Chojny na warunkach następujących:

- 1) wysokość wadium wynosi po zł. 270.— za każdą studnię,
- 2) otwarcie ofert nastąpi dn. 28/VI. 1938 r. o godz. 8 m. 45.

Oferty składać należy przed upływem powyższego terminu do skrzynki w Wydziale Zasobów D. O. K. P. w Warszawie, ul. Targowa 74, lub przesłać pocztą pod adresem D. O. K. P. Wydział Zasobów, ul. Targowa 74.

- 3) Informacje w sprawach związanych z niniejszym przetargiem oferenci zasięgnąć mogą w dni służbowe, w godz. 10—12 w refer. Instalacyjnym W-łu Drogowego — pok. 656, gdzie również można otrzymać — warunki przetargowe, warunki techniczne, wzór oferty, ślepy wykaz robót i cen, projekty studni oraz inne druki dotyczące przetargu po wpłaceniu zł. 3,20.— za komplet dla każdej studni. Wspomniane projekty studzien są również do przejrzania w biurze Oddziału Drogowego na st. Łódź — Fabryczna.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU.

Komitet Budowy Państwowego Gimnazjum im. M. Konopnickiej we Włocławku (Bielskiego 1) ogłasza wezwanie do składania ofert pisemnych dla przetargu nieograniczonego na wykonanie nast. robót w gmachu gimnazjum.

- 1) roboty budowlane przy wykończeniu części wnętrza gmachu wraz z otynkowaniem całości elewacji zewnętrznych,
- 2) roboty, instalacji kanalizacyjno-wodociągowej w części gmachu,
- 3) roboty instalacji ogrzewania centralnego — w części gmachu,
- 4) roboty instalacji elektrycznej w części gmachu.

Oferty na każdy z wymienionych działów należy składać w kancelarii Szkoły przy ul. Bechiego 1 we

Włocławku, zgodnie z zasadami, podanymi w pełnym tekście wezwania do składania ofert, wymierzonym na tablicy ogłoszeń szkolnych.

Termin składania ofert do dn. 28. VI. 1938 r. — o godz. 12-tej.

Przetarg rozpocznie się dn. 28. VI. 1938 r. o godz. 13-tej. Przemiany przetargowe, wzory ofert i umowy, opisy techniczne wraz z pełnym tekstem wezwania do składania ofert wydaje Kancelaria Szkoły za opłatą 3 zł. od dn. 17. VI. 1938 r.

Przew. Komitetu Budowy
Dyrektorka — Gimnazjum
(—) **Z. Degen-Ślósarska**

OGŁOSZENIE O PRZETARGU.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw. w Krakowie rozpisuje przetarg publiczny na **dostawę:**

- 1) 10.000 kg cyny do lutowania w okresie rocznym, oraz
- 2) **na sprzedaż:** 75 ton półszlachetnych.

Termin składania ofert upływa dn. 27 czerwca — 1938 r. o godz. 10-tej.

Szczegółowe warunki przetargu otrzymać można w Wydziale Zasobów Dyr. Okr. Kolei Państw. w Krakowie po opłaceniu w Kasie Dyrekcji 1.50 zł. za formularze lub po nadesłaniu pocztą powyższej kwoty.

(—) **Inż. Zawojcki**, Naczelnik Służby Zasobów.

**SPÓŁKA WYTWÓRCZA
POLSKICH RYMARZY I SIODLARZY, Sp. z o.o.**

WARSZAWA—GROCHÓW, UL. KAMIONKOWSKA 51.
Tel. 10-04-05 i 10-05-16

Sklepy własne: WARSZAWA, ul. Ś-to Krzyska 15,
POZNAN, ul. Podgórna 14.

POLECA: siodła, uprząże, kufry, walizy, torby, ładownice,
przybory sportowe, podróżne oraz wszelką
galanterię skórzaną.

BRACIA PAWELSCY

Warszawa, ul. Długa 29

Artykuły fryzjerskie miski, helmy, rynny sterylizatory, plastery, szczotki, pendzle dla zakł. fryzjerskich i inne.

Chromowanie metali chromowanie, niklowanie, srebrzenie, miedziowanie części samochodowych i inne.

Metalowa galanteria—galanteria toaletowa, mydelnice do mydła, rozpylacze szklane i inne, ramki do fotografii, przybory fotograficzne, statywy.

Polski aparat fotograficzny „KORONA”

**SKŁAD
SKÓR Maksymilian LINDNER i S-ka**

Warszawa, ul. Zgoda 5, tel. 664-66

Skóry do obić samochodowych, blanki surowcowe chromowe, podeszwowe oraz zamsze.

PARASOLE LASKI

wyrób własny

FRANCISZEK RYCZER

Warszawa, ul. Marszałkowska 101

Honorujemy asygnaty „KUPIEC POLSKI”

Inż. B. HOPPENFELD

Warszawa, ul. Marszałkowska 25,
tel. 821-40.

Zastępstwo na Polskę oraz sprzedaż
wyrobów firm: **Askania-Werke, A. G.**
Berlin, — **Negretti et Zambra** — Londyn,
Leybolds Nachf. — Kolonia, **W. C. Heraeus** — Hanau, **Emil Busch** —
Rathenow i innych.

Przyrządy miernicze, instrumenty
laboratoryjne, naukowe i geodezyjne
oraz sprzęt pokładowy lotniczy.
W stałym kontakcie z Inst. Wojskowymi
i Rządowymi.

„ŚRUBIARNIA”

H. B. GAMPEL

Warszawa, ul. Twarda 3, tel. 630-98

Wykonuje:

śruby, nakrętki, nity,
i części fasonowe toczone
i prasowane.

**KLUCZEWSKA Fabryka
Papieru i Celulozy**

Sp. Akc.

ZARZĄD. — WARSZAWA,
UL. MÖNIUSZKI 2a.
tel. 311-81, 82, 83, 80, 326-99

SPECJALNOŚĆ: papiery kancelaryjne,
listowe, papeteryjne, zeszytowe,
rysunkowe, offsetowe, przebitkowe,
drukowe, albumowe nanufakturowe.
— Celuloza wysoko-bielona.
Masa drzewna.

Pierwsza mieszanka dziecka

F. F. = Fosfatyna FALIERA

**ZAKŁAD BLACHARSKI I SPAWALNIA METALI
WACŁAWA KRASNOPOLSKIEGO**

Warszawa, ul. Puławska 57, tel. 432-06

Wykonują: wszelkie roboty spawalnicze, warsztatowe, elektro-acetylenowe, montażowe, budowlane, konstrukcje oraz roboty blacharskie i dekarские.

**ZAKŁAD BLACHARSKI
ANTONI DŁUGOSZ**

Warszawa, ul. Leszno 104, tel. 267-22

Wykonują: Krycie dachów, konserwacje i reperacje oraz wszelkie roboty galanteryjne.

„ARTOS” właśc. M. Paszkiewicz,
Warszawa, Trębacka 3, tel. 282-11

Ostatnie modele radioodbiorników 1938

Sprzedaż na długoterminowe spłaty Dla PP. Wojskowych
i Urzędników specjalne warunki.

Oddziały: Grist, Trębacka 2, tel. 282-11.

Radio-Selektyw, Białolecka 12, tel. 10-02-45.

L. Sokołowski, Marszałkowska 106, tel. 223-76

KOŁA GUMOWE

do dorożek i wszelkich pojazdów konnych
Bandaże żelazne oraz całkowite koła do powozów i furgonów

WULKANIZACJA

opon i dętek samochodowych

KAZIMIERZ DĄBROWSKI

WARSZAWA, UL. GRZYBOWSKA 46, tel. 303-38

**Fabryka Tektury Dachowej, Materiałów
Izolacyjnych i Asfaltu**

HENRYK FRONCZAK

Warszawa, ul. Podehorążych 57. tel. 949-04

Asfalt. Izolacyjne materiały. Roboty dachowe
i izolacyjne.

**WARSZTAT TOKARSKO-MECHANICZNY
JULIAN GAJEWSKI**

WARSZAWA, ul. Młocińska 6, tel. 11-94-48.

Wykonują: wszelkie maszyny do guzików i inne
Przyjmuje się remont samochodów, motocykli i maszyn oraz
wykonanie zamiennych części do wszelkich typów maszyn.

Wykonanie solidne i terminowe. Ceny konkurencyjne

Fabryka Wyrobów Srebrnych, Blach
Szlachetnych i Półszlachetnych

Stanisław OWCZARSKI

WARSZAWA, ul. DOBRA Nr 12
Tel. 6.83-76.

ZAKŁADY PRZEMYSŁU KORKOWEGO

Bracia E. i H. BALICCY

WARSZAWA, Zarząd, ul. Dobra Nr. 26. Tel. 513-31.
Oddział Izolacji Korkowej, UL. SYRENY 3, Tel. 203-40

Korki patentowe do butelek i szpunty, wkładki do obuwia,
dywaniki kąpielowe, płyty korkowe, koła ratownicze.
Izolacja korkowa. Płyty, Segmenty i inne wyroby izolacyjne.

RAFINERIA METALI
TURCZYŃSKI, RAPKE i S-ka
INŻYNIEROWIE

WARSZAWA, UL. MARSZ. FOCHA 4 Tel. 254-54

Srebro, złoto, platyna i ich stopy dla celów przemysłowych
w blasze, drucie oraz dla celów dentystycznych.

„M. MLECZEK” Egz. od 1890 r.

WARSZAWA, UL. EMILJI PLATER 23 m. 2, Tel. 845-34.

Warszawski kantor czyszczenia okien, froterowanie, sprząta-
nie mieszkań, biur i sklepów, opatrywanie okien na zimę
oraz czyszczenie dachów szklanych.

Cyklinowanie i wiórkowanie posadzek.

BIURO TECHNICZNE

Bolesław Janczewski

INŻYNIER
WARSZAWA 12, ODOLAŃSKA 58,
tel. 421-33.

Konstrukcje żelazne, piece przemy-
słowe, suszarnie, wagi nowoczesne,
dźwigi, poczty pneumatyczne, in-
stalacje klimatyczne, obrabiarki —
ciężkiego typu.

SZYLDY
REKLAMY

egz. od 1900 r.

Wojciech Żółkowski

WARSZAWA ul. ŻÓRAWIA 21
tel. 706-78.

„JARCEL”

właśc. Z. JARNICKI

WARSZAWA, UL. ZAMENHOFA
Nr. 41, — tel. 11-77-07

Wytwórnia Patentowanych Krat za-
luzjowych, żelaznych, drewnianych -
letnich, zimowych, światłoszczel-
nych, wystawianych i pracownia —
ślusarki - budowlanej.

STOLARNIA MECHANICZNA
PIOTR BARBURSKI

pod kierownictwem WŁ. MILCZARKA

WARSZAWA, UL. CZERNIAKOWSKA 160, TEL. 970-59.

Wykonuje: roboty budowlane, urządzenia wewnątrz sklepo-
wych i biurowych, roboty kościelne i wszelkie
inne w zakres stolarstwa wchodzące.

KAWIARNIA-CUKIERNIA-BAR-DANCING

„Café Adria”

WARSZAWA, UL. MONIUSZKI 10,
Tel. 542-31, 332-69, 693-91, 210-12 buch.

C A F É „PARADIS”
DANCING

WARSZAWA, UL. NOWY ŚWIAT 3. Tel. 9-33-89.
Nowi właściciele: J. Skarżyński, S. Engelhart i M. Wasilewski

PRACOWNIA KRAWIECWA DAMSKIEGO
Stanisław DOBROWOLSKI

WARSZAWA, ul. Żurawia 27 m. 7, tel. 918-27
b. współpracownik pierwszorzędných firm w Paryżu i B. Herse

WYKONYWA: amazonki, kurtki myśliwskie, kostiumy, płą-
szcze, wierzchy, modernizowanie futer.

WYKONANIE WEDŁUG OSTATNICH MODEL.

Bar „KOS” WARSZAWA, ul. Marszał-
kowska Nr 84 tel. 821-19.
Obiady z 3 dań 1.20

ZAKŁADY KĄPIELOWE

„DIANA”

Warszawa, ul. Chmielna 13. Tel. 6.36-10. 5.05-80.

BROŃ I AMUNICJĘ

poleca:

**WARSZAWSKA
SPÓŁKA MYŚLIWSKA**
WARSZAWA, ul. Królewska 17 —
tel. 680-73

Oddziały:

POZNAŃ, ul. Pierackiego 12

LWÓW, Pl. Marjacki 4

WILNO, ul. Wileńska 10

KATOWICE, ul. Młyńska 2.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

»**BIELANY**« Sp. Akc.

Warszawa, ul. Kamedułów 71

Tel. 12-71-30 i 12-72-27

DZIAŁ GAŚNIC: Warszawa, ul.
Senatorska 33, tel. 248-62, P.K.O.
Nr. 6168.

GAŚNICE WSZELKICH TYPÓW
I POJEMNOŚCI.

SPÓŁKA AKCYJNA

PRZEDSIĘBIORSTW TECHNICZNYCH

ZABOROWSKI i Ska

Warszawa, ul. Trębacka Nr. 10

Tel. 610-41.

SILNIKI SPALINOWE — SPICH-
LERZY BUDOWA — MŁYNÓW
BUDOWA.

MECHANICZNE

ZAKŁADY PRECYZYJNE p. f.
Wytwórnia Aparatów Pomiarowych.

Willy CLEMENT i Ska

Sp. z o. o.

WARSZAWA, ul. Ząbkowska 40
tel. 10-11-67.

WYKONYWUJE: wszelkiego ro-
dzaju roboty wchodzące w zakres
mechaniki precyzyjnej.

»**TEREBENTHEN**«

ZJEDNOCZONE FABRYKI
TERPENTYNY

PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

B-cia POROWSCY i Ska, Sp. Akc.

WARSZAWA, ul. Złota 62 telefony
262-90 i 514-38

Kryje dachy. Dostarcza papy bitu-
miczne, karbolineum żywiczne itp.
Odbiorcy: Instytucje Rząd, i Sam.

FABRYKA TASIEM

Władysław Krafft

Warszawa, ul. Koszykowa Nr. 33,

Tel. 807-36

Produkuje i dostarcza: — TAŚMY
SAMOLOTOWE od 5 do 50 m/m szer.
oraz taśmy do MOTORÓW ELEK-
TRYCZNYCH od 10 do 30 m/m szer.

FABRYKA KAROSERII
SAMOCHODOWYCH

J. SROKA WARSZAWA, ul. SOLEC Nr 41
Telefon 7.12-38.

Budowa karoserii samochodowych osobowych i ciężarowych.
Warsztaty remontowe. Specjalny dział siodlarski: pokrowce do
wnętrz samochodów, do chłodnic i masek wszelkich typów.

Samochody: **RENAULT i LANCIA**

Części zamienne: **Citroën, Renault i Lancia**

WARSZTATY SAMOCHODOWE

W. Krzeczkowski i Ska

Warszawa, Czerniakowska 199
Tel. 9-29-42, 703-08, 703-09.

FABRYKA GRAWERSKO-MEDALJERSKA
WYROBÓW METALOWYCH I TŁOCZONYCH.

JÓZEF CHYLIŃSKI

WARSZAWA, ul. Kaleńka Nr. 5 tel. 10-25-47

DOSTARCZA: żetony, odznaki wojskowe i korporacyjne,
guzik metalowe, mundurowe, tabliczki
i pieczęcie metalowe oraz galanterię meta-
lową. Dostawca Instytucji wojsk. i Rząd.

Warszawska Fabr. WYROBÓW Ołowianych i Cynowych

W. KEMNITZ

WARSZAWA, IV, UL. TERESPOLSKA 24, Tel. 10-24-24,
10-01-24.

Produkuje: Cynowe wyroby (blachy, rury, druty, staniol),
Ołowiane wyroby (blachy, rury, druty, folie).
Aluminiowa blacha.

RYCHŁOWSKI i Ska

BIURO

HYDRO-GEOLOGICZNE

Warszawa, ul. Mokotowska Nr. 24
Tel. 810-24 i 965-15.

Gruntoznawcze badania Studzien
wiercenie. Studnie artezyjskie.

Magazyn Konfekcji Sportowej
i ODZIEŻY OCHRONNEJ

„**Robesko**“

Warszawa, Pl. Bankowy Nr. 1,
Tel. 342-66.

DOM HANDL.-PRZEMYSŁOWY

M. Przysuski i R. Tykociński

Warszawa ul. Królewska Nr. 13
Tel. 685-15 i 233-01.

poleca: Włókiennicze wyroby

Najtańsze Zakłady Pogrzebowe, przy mechanicznej
Fabryce trumien metalowych, dębowych i sosnowych.

P. W. ŁOPACKI

WARSZAWA, Pl. Zamkowy Nr. 15, tel. 676-06

Pl. 3-ch Krzyży 14, tel. 988-06

Czynne całą dobę.

Załatwiają wszelkie formalności pogrzebowe przy przewo-
zach i ekshumacjach zwłok w kraju i zagranicą

PRZEDSIĘBIORSTWO POGRZEBOWE

Składy trumien metalowych, drewn. wieńców metal.

St. OYRZANOWSKI

Wł. S. Szwejk

Warszawa, ul. Senatorska Nr. 31. Tel. 633-36

Załatwia: pogrzeby, przewożenia, ekshumacje zwłok własny
tabor karawanów konnych i samochodowych.
Telefon nocny 258-29

cras 14094/1938/1

Alfa-Laval Sp. z o. o.

WARSZAWA, ul. TAMKA Nr. 3. Tel. 552-55; sklep — ul. Al. JEROZOLIMSKA, Nr. 25, Tel. 952-44.

Oddział: POZNAŃ, Dąbrowskiego 12, Tel. 74-63

DOSTARCZA: Wirówki i maszyny mleczarskie, oraz wirówki DE LAVAL do oczyszczania zużytych olejów smarowych.

DOM TECHNICZNO-HANDLOWY

BRACIA B. i St. MARUSZEWSKY

Spółka jawna

WARSZAWA, UL. PUŁAWSKA 43/45, tel. 427-23 i 407-23.

DOSTARCZA: Wszelkiego rodzaju materiały budowlane.

FABRYKA WYROBÓW DRZEWNYCH

Bracia RUDOLF

Sp. z ogr. odp.

WARSZAWA UL. NOWOLIPIE, Nr. 52/54, Tel. 12-15-79

POZNAŃ, ul. 27 grudnia Nr. 5. Tel. 46-62

DOSTARCZA: Forniery krajowe i egzotyczne. Dykty klejone.
Posadzki klepkowe i wzorzyste.

W. SKIBA i A. WYPOREK

Spółka Akcyjna

WARSZAWA, UL. MARSZAŁKOWSKA Nr. 71. Tel. 8-18-23, 8-35-66, 8-41-23.

Oddział: KATOWICE, ul. Mikołowska Nr. 9.

WYTWÓRNIĄ papierów światłoczułych, aparatów i maszyn do wyświetlania. KOPIARNIA elektr. rysunków. SKŁAD ARTYKUŁÓW RYSUNKOWYCH I KREŚLARSKICH

FABRYKA PRZETWORÓW KAUCZUKOWYCH

»VULKANIT«

Sp. z o. o.

WARSZAWA, Belweder, ul. TURECKA 2, Tel. 832-27, 863-01

Poleca: kauczukowe przetwory wszelkie wyroby techniczne z gumy, ebonitu i bakelitu.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

H. B. RAABE, Sp. Akc.

WARSZAWA, ul. ZAMENHOFA 5, tel. 11-96-95, 11-78-25.

Dział I. Posadzka dębowa, szpilki szewckie, obcasy surowe i lakierowane, kopyta szewckie, miary szewckie, szpatelki drewniane lekarskie.

Dział II. Skóry chromowe.

Fabryka Ultramaryny

Setzer i Werner

Spółka Akcyjna

Warszawa, ul. Solec Nr. 39

Tel. 922-97 i 904-45.

Ultramaryna

Farby

PIECE GAZOWE
I KĄPIELOWE

„MARS”

Kanalizacje i wodociągi, ogrzewania centralne wszystkich systemów, kąpiele i natryski, pralnie i kuchnie parowe — poleca: Fabryka Urządzeń Zdrowotnych

A. Radłowski i M. Szłós

WARSZAWA, UL. DALEKA 3

tel. 261-68, 668-00.

Firma egz. od 1919. Złoty Medal na P.W.K. Złoty Medal na Wyst. Przem. i Elekt. 1936.

CENTRALNE

BIURO SPRZEDAŻY PRZEWODÓW

„Centroprzewód”

Sp. z o. o.

WARSZAWA, KRÓLEWSKA Nr. 23

tel. 3-40-34, 3-40-33, 340-32, 340-31.

Przewody izolowane z fabryk krajowych w wykonaniu przepisowym, oznaczone żółtą nitką S. E. P.

Zakł. Przem. »ETERNIT« Sp. Akc.

Warszawa, ul. Zgoda Nr 8. Tel. 308-95 i 693-95.

PRODUKUJĄ I DOSTARCZAJĄ: Płyty płaskie i faliste, azbestowo-cementowe „ETERNIT” jak również wykonują wszelkie prace związane z zastosowaniem powyższych materiałów, a w szczególności krycie dachów, wykładanie ścian, sufitów, fasad, budowa garaży i t. p.